

W numerze:

- *Jaki egzamin gimnazjalny z języka polskiego w 2012 roku?*
(Wioletta Poturała)
- *Bajka duńska o ocenianiu*
(Jolanta Pietrzyk)
- *Rola historyków amatorów w kształceniu wiedzy o „Małej Ojczyźnie”*
(Jarosław Wąsowicz)
- *Sławomir Czerwiński (1885-1931) – nieco zapomniany minister oświaty*
(Piotr Gołdyn)
- *Polska i Europa wobec islamu*
(Jolanta Kmiecć)

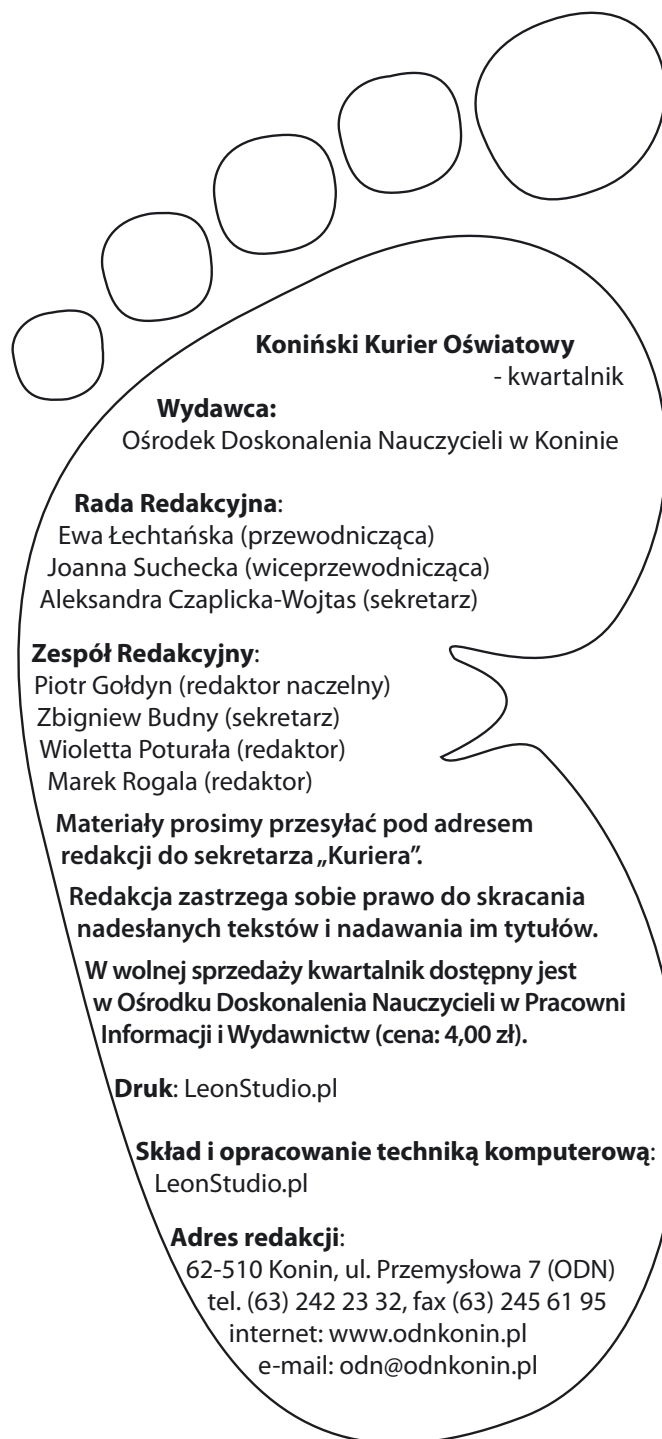

Rok Odkrywania Talentów – podsumowania i kontynuacje...

Formalnie rok szkolny 2010-2011 ogłoszony Rokiem Odkrywania Talentów zakończył się w ostatnim dniu sierpnia, lecz z datą tą nie wygasły przecież uzdolnienia dzieci i młodzieży... Dlatego w ostatnich miesiącach w całym kraju obserwujemy nie tylko podsumowania działań wspierających utalentowanych uczniów, ale i zapowiedzi kontynuowania realizowanych przedsięwzięć. Inicjatyw ukierunkowanych na wszechstronny rozwój podopiecznych wszystkich typów szkół nie brak i w subregionie konińskim – na zdjęciu powyżej uczestnicy Turkowskiej Gali Zdolności i Talentów, a wewnątrz numeru fotoreportaż z imprezy i inne relacje z lokalnych przedsięwzięć tego typu.

Spis treści

Jaki egzamin gimnazjalny z języka polskiego w 2012 roku? (Wioletta Poturała).....	3-6
Bajka duńska o ocenianiu (Jolanta Pietrzyk).....	6-8
O sprawdzaniu osiągnięć uczniów z przyrody (Olga Wagner-Zaskórska).....	8-9
Rola historyków amatorów w kształceniu wiedzy o „Małej Ojczyźnie” (Jarosław Wąsowicz).....	10-11
OCALENI OD ZAPOMNIENIA... (cz. 6) Sławomir Czerwiński (1885-1931) – nieco zapomniany minister oświaty (Piotr Gołdyn).....	12-14
Słownik biograficzny nauczycieli Wielkopolski Wschodniej (projekt wydawniczy).....	15
Polska i Europa wobec islamu (Jolanta Kmieć).....	16-17
Turkowskie szkoły kuźniami talentów? (Olga Boksa).....	17-18
Miejsce Odkrywania Talentów: Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie Filia w Turku (Agnieszka Graczyk).....	18-19
Teatr, magia i życie (Mariola Andrzejewska, Agnieszka Mujta, Dorota Wierońska).....	20
Aby pamięć o Marii Skłodowskiej-Curie wśród dzieci i młodzieży nie zaginęła (Piotr Gołdyn).....	21
Relacja z IX Ogólnopolskiego Spotkania Nauczycieli Języka Angielskiego „English Teaching Market (Justyna Ziomek).....	22
Publiczna Biblioteka Pedagogiczna pół roku po „rewolucji” (Mira Olszak).....	23-24
Nowości książkowe w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie (Laura Lewandowska).....	24-25
Nowości audiowizualne w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie (Magdalena Włodarkiewicz).....	26
Powstaje nowa sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Kunach w gminie Władysławów (Piotr Szewczyński).....	27
Projekt „W Bajkowym Ogrodzie”	28

Wioletta Poturała konsultant ODN-u w Koninie

Jaki egzamin gimnazjalny z języka polskiego w 2012 roku?

Tytułowe pytanie zadają sobie z pewnością często nauczyciele gimnazjów zatroskani o wyniki swoich uczniów w przyszłorocznej sesji egzaminacyjnej. Na razie oprócz zapowiedzi zawartych w *Informatorze o egzaminie gimnazjalnym przeprowadzanym od roku szkolnego 2011/2012* Centralna Komisja Egzaminacyjna oraz komisje okręgowe nie ujawniają bliższych szczegółów dotyczących kształtu arkusza egzaminacyjnego. Przypomnijmy, że we wspomnianym wyżej *Informatorze* zawarte są jedynie przykładowe typy zadań, jakie mogą pojawić się na egzaminie, po raz pierwszy dostosowanym do nowej podstawy programowej i sprawdzającym zawarte w nim wymagania ogólne i szczegółowe. Niepokój polonistów budzi konstrukcja całego arkusza i proporcje poszczególnych typów poleceń, ponadto otwartą sprawą jest liczba punktów, gdyż wynik na zaświadczeniu wyrażony będzie w procentach i centylach.

Powtórzmy za poprzednim *Informatorem* typy zadań występujące w arkuszach egzaminacyjnych:

Podobnie jak i w ubiegłych latach, poszczególne zadania mogą odnosić się do tekstów literackich, popularnonaukowych lub publicystycznych, czego egzemplifikacją są przykładowe polecenia z nowego *Informatora* zbudowane na bazie poezji Twardowskiego, Kochanowskiego czy np. publikacji Walerego Pisarka i Leszka Kołakowskiego. Co ważne, sprawdzane będzie nie tylko rozumienie zamieszczonego tekstu, ale także znajomość utworów literackich lub dorobku autorów, których zgodnie z zapisami podstawy programowej nie wolno pominąć w toku kształcenia.

Motyw przewodni w arkuszach
Poszczególne zadania w arkuszach powiązane były ze sobą motywem przewodnim, ilustrowanym poprzez rozmaite teksty kultury: utwory literackie, publicystyczne czy też dzieła plastyczne. Odstępstwo od tej normy nastąpiło w dwóch ostatnich sesjach, kiedy to arkusze pozbawiono tytułu. Mimo tego wyraźny był zamysł zorganizowania całości wokół czytelnego tematu (2010 – podejmowanie życiowych decyzji w kontekście wartości,

2011 – patriotyzm). W poniższej tabeli zestawiono motywy przewodnie poprzednich sesji egzaminacyjnych wraz z towarzyszącymi im tematami wypowiedzi pisemnych. (tabela nr 1 na str. 4)

Co uczniowie pisali w latach ubiegłych?

Warto sprawdzić, jakie formy wypowiedzi cieszyły się szczególnymi względami u twórców egzaminacyjnych arkuszy na egzaminie gimnazjalnym. Poprzednia podstawa programowa z języka polskiego dla gimnazjum niezbyt precyzyjnie wskazywała pożądane osiągnięcia uczniów. Funkcjonował w niej ogólny zapis dotyczący wyrównywania poziomu i rozwijania umiejętności nabytych w szkole podstawowej, w *tym budowania wypowiedzi mówionych i pisanych zgodnie z intencją i okolicznościami (w związku z sytuacjami życiowymi i lekturą)*. W treściach nauczania dla tego etapu edukacyjnego wskazano natomiast wyżej zorganizowane formy wypowiedzi, w szczególności **rozprawkę, reportaż, recenzję, wywiad**. Precyzyjnie dookreślono repertuar form wypowiedzi w zakresie tworzenia własnego tekstu w standardach wymagań egzaminacyjnych dla gimnazjum w poprzednio obowiązującym *Informatorze*. Zapisano w nim, że *Uczeń buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym w następujących formach: opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, notatka, plan, reportaż, artykuł, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list, pamiętnik*.

Oto jak przedstawiała się w praktyce frekwencja poszczególnych form wypowiedzi na kolejnych edycjach egzaminu dla gimnazjalistów. (tabela nr 2 na str. 5)

Szkolne formy wypowiedzi w arkuszach egzaminacyjnych w latach 2002-2011

(Uwaga! Pogrubioną czcionką zaznaczono formy, które nigdy nie pojawiły się w arkuszach)

Zestawienie obrazowo ilustruje sympatie twórców arkuszy – wyraźne jest zwłaszcza upodobanie ich autorów do rozprawki. Od 2002 roku pojawiła się już ona siedmiokrotnie jako zadanie rozszerzonej odpowiedzi. Wydawać by się mogło, że taka powtarzalność powinna zaowocować wysokimi wynikami w tym obszarze, gdyż forma rozprawki zgodnie z oczekiwaniami nauczycieli musiała

Rodzaj zadania	Forma zadania	Co musi zrobić gimnazjalista przystępujący do egzaminu?
Zamknięte	Zadanie wyboru wielokrotnego	Wybrać prawidłową odpowiedź spośród kilku podanych propozycji.
	Zadanie na dobieranie	Dobrać słowa lub wyrażenia w parę zgodnie z poleceniem.
	Zadanie typu „prawda – fałsz”	Ocenić prawdziwość podanych stwierdzeń.
Otwarte	Zadanie z luką	Uzupełnić zdanie brakującym słowem lub wyrażeniem.
	Zadanie krótkiej odpowiedzi	Podać rozwiązanie zadania w formie kilku słów, liczb, symboli.
	Zadanie rozszerzonej odpowiedzi	Napisać dłuższy tekst na zadany temat lub wykonać kilka operacji według planu.

Tabela nr 1

Rok	Motyw przewodni arkusza	Polecenia do zadań	
		Forma użytkowa	Dłuższa forma wypowiedzi
2002	Lądy archeologów	Napisz tekst, który zostałby zamieszczony w encyklopedii jako objaśnienie hasła „archeologia”. Napisz notatkę do kroniki szkolnej zawierającą informacje o przebiegu wycieczki do muzeum sztuki starożytnej. Uwzględnij także swoje wrażenia z pobytu w tym muzeum.	Warto poznawać dorobek naszych przodków. Napisz rozprawkę, w której ustosunkujesz się do tej opinii. Odwołaj się do trzech przykładów osiągnięć cywilizacyjnych (jednego z arkusza i dwóch własnych).
2003	W teatrze świata	Napisz podanie do dyrektora teatru zawierające prośbę o wypożyczenie kostiumów dla aktorów grających w szkolnym przedstawieniu <i>Antygony</i> . Wymień trzy postacie z tragedii Sofoklesa, dla których będą one potrzebne. Nie wprowadzaj do podania swego nazwiska i nazwy miejscowości, w której mieszkasz.	Napisz charakterystykę wybranej postaci literackiej, dowodząc, że warto ją ukazać w teatrze lub w filmie.
2004	Moda ma swoją historię	Zredaguj zaproszenie na otwarcie wystawy pt. <i>Historia mody</i> . Posłuż się fikcyjnymi danymi.	Napisz rozprawkę na temat: Jeśli <i>nie szata zdobi człowieka</i> , to w czym tkwi jego wartość? W pracy posłuż się przykładami z literatury, historii bądź sztuki.
2005	Plemiona Europy	Ułóż w punktach plan jednodniowej wycieczki klasowej do któregoś z miast europejskich. Zaplanuj zwiedzanie co najmniej trzech obiektów.	Napisz list do kolegi z zagranicy, w którym zachęcisz go do zwiedzenia wybranej miejscowości w Polsce. Opisz dokładniej jeden z prezentowanych obiektów.
2006	<i>I śmiech niekiedy może być nauką</i>	Streść w 3-4 zdaniach utwór Aleksandra Fredry <i>Trzeba by</i> . Napisz ogłoszenie o konkursie na rysunek satyryczny, którego tematyka będzie dotyczyła życia szkoły.	Napisz rozprawkę, w której uzasadnisz, że <i>śmiech niekiedy może być nauką</i> . Odwołaj się do przykładów z literatury lub filmu, ewentualnie z obu tych dziedzin.
2007	Magia ogrodów	Zredaguj zaproszenie na otwarcie wystawy „Ogrody w malarstwie XIX wieku”.	Napisz rozprawkę, w której ustosunkujesz się do stwierdzenia: <i>Świat pozbawiony piękna ogrodów byłby uboższy</i> . W uzasadnieniu posłuż się przykładami (w tym jednym z arkusza) z literatury lub sztuki, ewentualnie z obu tych dziedzin.
2008	Dorastanie	Napisz ogłoszenie o odczycie na temat problemów dorastającej młodzieży, który w Twojej szkole wygłosi znany pedagog.	Napisz charakterystykę wybranego bohatera <i>Szyfowych prac</i> Stefana Żeromskiego albo <i>Kamieni na szaniec</i> Aleksandra Kamińskiego. Wyeksponuj w niej te cechy, które świadczą o dorastaniu charakteryzowanej postaci.
2009	Podróż niejedno ma imię...	W imieniu samorządu szkolnego napisz podanie do dyrektora gimnazjum z prośbą o zgodę na przeprowadzenie zbiórki pieniędzy na rzecz Fundacji Dziecięca Fantazja.	Napisz rozprawkę na temat: <i>Wyprowa, wędrówka, tułaczka... – podróż niejedno ma imię</i> . Uzasadnij trafność podanego stwierdzenia, odwołując się do jednego przykładu z arkusza i co najmniej dwóch przykładów z literatury lub historii, ewentualnie z obu tych dziedzin.
2010	-----	Streść w 4-5 zdaniach tekst I (pomiń wstęp wydrukowany pochyłą czcionką).	Napisz rozprawkę na temat: <i>Czy wybór przyszłej szkoły jest dla gimnazjalistów trudną decyzją?</i> Uwzględnij cechy gimnazjalistów oraz możliwości i konsekwencje wyboru.
2011	-----	Uczniowie Twojej klasy postanowili otworzyć szkolne muzeum regionalne. Napisz w ich imieniu podanie do dyrektora szkoły z prośbą o pomoc finansową niezbędną do realizacji tego projektu.	Napisz rozprawkę na temat: <i>Patriotą można być zarówno w czasie wojny, jak i w czasach pokoju</i> . Określ swoje stanowisko w tej sprawie, a następnie uzasadnij je, popierając argumenty przykładami: jednym z literatury, jednym z historii i jednym wynikającym z własnych obserwacji.

zostać wielokrotnie przeciwczona na lekcjach. Wyniki tegorocznego egzaminu i umiejętności naszych uczniów opisane w raportach OKE w Poznaniu nie pozwalają na tak optymistyczne wnioski. Z zestawienia współczynników łatwości dla arkusza A1 dla województwa wielkopolskiego wynika, że przy ocenie rozprawki dla kategorii *Język i styl* było to 0,17, natomiast dla *ortografii* i *interpunkcji* 0,22 – co oznacza typ zadań bardzo trudnych i trudnych. Równie niskie noty pojawiły się przy ocenie podania. Tutaj także pięć achillesową uczniów były język, styl, ortografia, interpunkcja. Może zatem zasadny byłby wniosek, że nie ma znaczenia, jaka forma wypowiedzi pojawia się na egzaminie, ważniejsze bowiem są kompetencje językowe, bo to one w największym stop-

niu decydują o wynikach. Poziom ich opanowania wyrokuje o sukcesie lub porażce egzaminacyjnej uczniów.

Co gimnazjaliści napiszą w kwietniu 2012 roku?

Jakich form wypowiedzi możemy spodziewać się na nowym egzaminie gimnazjalnym? Z nowego *Informatora* wynika, że planuje się dłuższą wypowiedź pisemną w formie **rozprawki, opowiadania, charakterystyki, opisu lub sprawozdania**. W dalszym ciągu sprawdane będą opanowanie przez gimnazjalistę form użytkowych, takich jak **podanie, życiorys i CV, list motywacyjny, dedykacja**, a także **list oficjalny, ogłoszenie i zaproszenie**.

CKE zastrzega jednak, że przykłady poleceń umieszczone w *Informatorze* nie wyczerpują repertuaru zadań mogących

pojawić się w arkuszu egzaminacyjnym, gdyż busołą dla nauczyciela i uczniów powinny być zapisy podstawy programowej obejmującej wszystkie treści kształcenia polonistycznego na tym etapie. Ogląd podstawy programowej dla gimnazjum nie wnosi niczego nowego w zakresie obowiązujących form wypowiedzi. W *Treściach nauczania – wymaganiach szczegółowych* w zakresie tworzenia wypowiedzi – mówienia i pisania zawarto następujące zapisy: *Uczeń tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: uroczajone kompozycyjnie i fabularnie opowiadanie, opis sytuacji i przeżyć, zróżnicowany stylistycznie i funkcjonalnie opis zwykłych przedmiotów lub dzieł sztuki, charakterystyka postaci literackiej, filmowej lub rzeczywistej, sprawozdanie*

z lektury, filmu, spektaklu i ze zdarzenia z życia, **rozprawka, podanie, życiorys i CV, list motywacyjny, dedykacja.**

Podane wyżej formy znalazły się w *Informatorze*, więc nie powinny stanowić zaskoczenia. Obecność **listu oficjalnego, ogłoszenia i zaproszenia** tłumaczy przyjęta w nowej podstawie filozofia kumulatywności, która pozwala na umieszczanie w arkuszu zadań odnoszących się do wymagań przypisanych do etapów wcześniejszych. W wymaganiach dla II etapu edukacyjnego podstawa mówi, że *uczeń tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie z dialogiem (twórcze i odtwórcze), pamiętnik i dziennik (pisane z perspektywy bohatera literackiego lub własnej), list oficjalny, proste sprawozdanie (np. z wycieczki, z wydarzeń sportowych), opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, ogłoszenie, zaproszenie, prosta notatka.*

Zestawienie typu **było – będzie** pozwala wnioskować, że nie należy się spodziewać jakiejś szczególnej rewolucji w zakresie sprawdzanych pisemnych form wypowiedzi. Znane doskonale z praktyki szkolnej nadal obowiązują, uszczegółowiono natomiast formę listu do listu oficjalnego i motywacyjnego wraz z życiorysem. Radykalną zmianą jest przeniesienie recenzji do wymagań podstawowych na IV etapie edukacyjnym.

Zasady oceniania

W zadaniach rozszerzonej wypowiedzi ocenianie wynikało z zasad punktowania. Można dostrzec tutaj pewne prawidłowości, bowiem dłuższe formy wypowiedzi

oceniano zwykle w skali od 0 do maksymalnie 16 punktów, natomiast formy użytkowe w skali od 0 do 5 punktów. Na liczbę punktów składały się oczywiście noty za realizację tematu oraz jej sposób, czyli kompozycję, styl, język, zapis. O sposobach punktowania zadań wiele mówi zestawienie obejmujące egzaminy od 2002 do 2011 roku.

Klucze punktowania zadań rozszerzonej odpowiedzi – egzamin humanistyczny (tabela nr 3 na str. 6)

Trudno rozpisać w powyższej tabeli wszystkie zasady oceniania, gdyż przy pewnych formach wypowiedzi, np. streszczeniu w 2006 roku, poprawność językową i zapis oceniano łącznie. Natomiast w 2010 r. po raz pierwszy zastosowano zasadę holistycznego oceniania wypowiedzi. Streszczenie na tym egzaminie, by mogło być oceniane, musiało **zawsze** być poprawne pod względem treści, czyli zawierać **wszystkie** wymagane informacje i **nie zawierać żadnych błędów**. Podobny sposób mierzenia uczniowskich umiejętności w zakresie tworzenia własnego tekstu zapowiada się na nowym egzaminie gimnazjalnym na przykładzie rozprawki omówionym w *Informatorze*.

Z pewnością wszyscy nauczyciele uczący w gimnazjach czekają na zapowiedziane przez OKE w Poznaniu szkolenia upowszechniające nowe zasady oceniania. Oby były one pomocne i przybliżyły wszystkim zainteresowanych do egzaminacyjnego sukcesu.

W drodze do sukcesu

Powtarza się ostatnio w publicystyce edukacyjnej sformułowanie, że nowy egzamin

będzie pierwszym, odzwierciedlającym rzeczywistość pracę szkół, nieobarczonym efektem „wytrenowania”. Ćwiczenie sprawności technicznej rozwiązywania zadań zamkniętych z uwagi na brak oficjalnych przykładowych arkuszy (choć wydawnictwa edukacyjne starają się zapłacić tę lukę i przedstawiają swoje propozycje) nie przyniesie spodziewanych efektów. Autorzy *Informatora* podkreślają, że **Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej może zapewnić wszechstronne wykształcenie polonistyczne gimnazjalistów.**

Należy niestrudzenie pracować nad tym, co sprawia największe kłopoty naszym uczniom. W zakresie tworzenia własnego tekstu przedmiotem szczególnej uwagi powinny być ćwiczenia polegające na redagowaniu różnych form wypowiedzi i sprawdzanie ich poprawności w zakresie: formy, treści, kompozycji, języka, ortografii i interpunkcji. Należy stosować zasadę „uczenia się na własnych błędach”, co oznacza egzekwowanie od uczniów sprawdzania pracy po napisaniu, ścisłego wypełniania poleceń, robienia wszystkich zadań, poprawiania prac przez uczniów i wnikliwej ich analizy. Trzeba przećwiczyć wszystkie formy wypowiedzi określone w podstawie i pojawiające się do tej pory w arkuszach, generalnie zadawać wiele prac pisemnych. Zasadne jest przedstawienie uczniom zasad oceniania prac (nawet obowiązujących do tej pory) i konsekwencji dotyczących niedociągnięć językowych skutkujących przy ocenianiu.

Tabela nr 2

Rok	opis	opowiadanie	charakterystyka	sprawozdanie	recenzja	rozprawka	notatka	plan	reportaż	artykuł	wywiad	list	pamiętnik	ogłoszenie	zaproszenie	dedykacja	podanie	streszczenie
2002				x		x	x											
2003			x														x	
2004						x									x			
2005								x				x						
2006						x	x							x				
2007						x									x			
2008			x											x				
2009						x											x	
2010						x												x
2011						x											x	

Tabela nr 3

Klucze punktowania zadań rozszerzonej odpowiedzi – egzamin humanistyczny

Rok	Forma wypowiedzi	Temat	Kompozycja	Język i styl		Zapis		Ogółem punktów
						ortografia	interpunkcja	
2002	notatka	1	-	1		-		2
	sprawozdanie	2	1	1		1		5
	rozprawka	6	3	4		2	1	16
2003	podanie	1	1	1	1	1		5
	charakterystyka	6	3	4		2	1	16
2004	zaproszenie	2	1	1		1		5
	rozprawka	6	3	4		2	1	16
2005	plan	1	1	1		1		4
	list	4	4	4		2	1	15
2006	notatka (streszczenie)	1	2	1		-		4
	ogłoszenie	2	1	1		1		5
	rozprawka	6	3	4		2	1	16
2007	zaproszenie	2	1	1		1		5
	rozprawka	6	3	4		2	1	16
2008	ogłoszenie	1	1	1		1		4
	charakterystyka	6	3	3	1	2	1	16
2009	podanie	2	1	1	1	1		6
	rozprawka	5	3	3	1	2	1	15
2010	streszczenie	-	-	-	-	-	-	4
	rozprawka	5	3	3	1	2	1	15
2011	podanie	3		2		1		6
	rozprawka	5	1	3	1	2	1	13

Jolanta Pietrzyk wicedyrektorka Gimnazjum nr 7 w Koninie

Bajka duńska o ocenianiu

1 2+3 4 5+6

Rozpoczęcie nowego roku szkolnego, tego pierwszego dla wielu dzieci bądź też kolejnego dla licznych uczniów, wiąże się ze stresem powiązany z uczuciem stanu wzmożonego podekscytowania, radości bądź jawnej lub głęboko skrywanej niechęci. Przed uczniami postawione zostało wyzwanie, któremu powinni sprostać. I każdy z nich na miarę swoich możliwości będzie próbował temu wyzwaniu poddać. Z mniejszym lub większym powodzeniem. Wiele jednak zależy od nas, nauczycieli.

Pamiętać należy, że u dzieci rozpoczynających naukę na ich szeroko pojęte relacje ze szkołą mają wpływ przyczyny przede wszystkim te, które związane są z tempem i rytmem rozwoju psychofizycznego. Rozwój psychofizycz-

ny to ciągle proces, w którym można wyodrębnić rozmaite okresy (stadia, fazy). Długość trwania poszczególnych okresów zależna jest od tempa i rytmu rozwoju. Dzieci, które osiągnęły wiek szkolny, nie zawsze są na tym samym etapie rozwoju. Mówiąc kolokwialnie, można stwierdzić, że „siedmiolatek siedmiolatkowi nie jest równy”, i jest to prawidłowość rozwojowa. A ponadto gdy zdarzy się, że w tej samej ławce usiądzie dziecko urodzone w pierwszych dniach stycznia i drugie urodzone w ostatnich dniach grudnia danego rocznika, to nie sposób zauważyć różnicy między nimi. W późniejszych latach różnice te będą się zacierać, lecz im dzieci młodsze, tym różnice między nimi są bardziej wyraziste. O tej prawidłowości jakby czasem zapominają nauczyciele, szcze-

gólnie gdy oceniają uczniów będących w jednej klasie, czyli o rzekomo porównywalnych – z racji tego samego wieku – możliwościach.

Uczniowie kontynuujący naukę w gimnazjum stają przed niełatwym zadaniem. Szkoła wymaga, aby uczeń zdobywał w niej wiedzę na jak najwyższym poziomie i uzyskiwał jak najlepsze oceny ze wszystkich przedmiotów. I w zasadzie tak powinno być. Ważne jest jednak, aby wziąć pod uwagę, że uczniowie w wieku gimnazjalnym to istoty w okresie wzmożonego dojrzewania i dorastania. To dla nich okres gwałtownie zachodzących zmian, wiążących się u wielu uczniów z zachwianiem poczucia wartości, upadkiem bądź kryzysem autorytetów, to czas zadawania trudnych pytań, często pozostających bez odpowiedzi. W ocenianiu tych młodych ludzi – szkolnym ocenianiu – należy liczyć się z czynnikami generującymi ich rozwój. Ważne jest, aby brać pod uwagę ich stan wiedzy, ale także mieć

wzgląd na ich lęki i niepokoje, predyspozycje i możliwości, a także zwrócić uwagę na ograniczenia. Kolejna ocena niedostateczna ucznia, pozostawiona przez nauczyciela bez głębokiej analizy i wyciągnięcia wniosków, w żaden sposób nie mobilizuje go do nauki, a często destruktywnie wpływa na jego zachowanie. Stawianie wymagań, jakim uczeń nie jest w stanie sprostać, nie przyczyni się do wzrostu jego wiedzy z danego przedmiotu.

Szkoły ponadgimnazjalne w aspekcie dojrzewania młodego człowieka i jego rozwoju psychofizycznego to przede wszystkim trudne wchodzenie w dorosłość ze wszystkimi tego przywilejami i konsekwencjami. I na tym etapie nauki ważne jest, aby pochylić się nad każdym uczniem, spojrzeć na niego poprzez pryzmat jego indywidualnych cech, predyspozycji, możliwości i ograniczeń.

Ocenianie pracy i osiągnięć uczniów należy wciąż do najdrażliwszych problemów szkolnych. Pamiętać należy, że ocena, jaką otrzymuje uczeń, odnosi się nie tylko do jego sfery intelektualnej, ale w równym stopniu do sfery wartości moralnych, emocjonalnych i motywacyjnych, i to bez względu na etap kształcenia ucznia. Ocenianie to proces gromadzenia wiedzy o uczniu. Jest integralną częścią procesu nauczania i uczenia się. Diagnostuje wiedzę i umiejętności ucznia. Robi to za pomocą funkcji klasyfikacyjnej i diagnostycznej. W aspekcie tematyki podejmowanej w tym artykule warto bliżej przyjrzeć się tej drugiej, która polega na określaniu indywidualnych potrzeb ucznia, monitorowaniu jego postępów, wspieraniu szkolnej kariery.

Mamy dwa rodzaje oceniania: wspomagające (wspierające) i sumujące. Uwagę Państwa pragnę skierować na ten pierwszy rodzaj oceniania – ocenianie wspomagające. Stawiając ocenę, należy pomyśleć, jakie myśli, odczucia, emocje i motywacje ona budzi. Motywem zabiegania o jak najwyższą ocenę powinno być rzeczywiste pragnienie zdobywania wiedzy i nowych umiejętności. Warto wiedzieć, że w praktyce szkolnej od oceny cyfrowej często większą wartość ma uśmiech, gest, indywidualne podejście do ucznia.

Reakcja ucznia, kiedy jest oceniany, winna stać się istotnym elementem naszej obserwacji. Źle jest, kiedy nie widzimy jego strachu, smutku, zawodu, niechęci, obojętności, zadowolenia, radości czy innych uczuć. I aby ocena korelowała z naszą etyką i moralnością,

należy ją wystawić wówczas, gdy zebrano wystarczający ku temu materiał. Istotnym elementem towarzyszącym wystawieniu oceny powinno być jej umotywowanie, wskazanie uczniowi jego mocnych i słabych stron w aspekcie ocenianej wiedzy, jak również wskazanie możliwości poprawy, jeżeli będzie taka potrzeba.

Motywowanie ucznia do pracy samodzielnej i odpowiedzialnej wiąże się z jego poznaniem, zaakceptowaniem najpierw jego ograniczeń, a potem zdolności. Nie uczmy każdego ucznia wszystkich przedmiotów w ten sam sposób. Przyjmując, że polska szkoła ma być dla dzieci, a nie odwrotnie, ważne jest, aby pamiętać o tym, że predyspozycje uczniów różnią się między sobą, inne są także ich możliwości.

Reasumując – zanim przedstawię Państwu „Bajkę duńską o ocenianiu dla nauczycieli”, znaną, ale ciągle aktualną – uważam, że:

- każda ocena wystawiona uczniowi to decyzja świadcząca o młodym człowieku
  - nie uczmy wszystkich uczniów każdego przedmiotu w ten sam sposób
  - w ocenianiu najistotniejszym elementem jest wiedza, jaką zdobył uczeń, nie mniej ważne jest jednakże również wzięcie pod uwagę jego ograniczeń, a potem zdolności
  - w ocenianiu ważne jest dostosowanie wymagań do możliwości ucznia, traktowanie go w sposób indywidualny, wyjątkowy, bo jest on istotą niepowtarzalną
  - oceniając, należy wzmacniać mocne strony ucznia, wskazywać możliwości poprawienia tego, z czym sobie nie radzi, stwarzać mu warunki pełnego rozwoju, biorąc pod uwagę jego ograniczenia i zdolności
  - ocena niesie ze sobą silny wymiar wychowawczy
  - skutki oceny bywają do końca nieprzewidywalne i często są odsunięte w czasie
  - ocenianie jest czynnością moralnie i etycznie nieobojętną
  - oceniać należy, i należy robić to dobrze
  - kolejna krytyka ucznia przez nauczyciela, kolejna wystawiona uczniowi ocena niedostateczna – bez analizy przyczyn, dlaczego tak się dzieje i zbudowania programu naprawczego – to ogromna porażka nauczyciela
- Dlatego też zadajmy sobie trud, pochyłmy się nad uczniem, postawmy sobie pytania: w jaki sposób możemy

zmotywować go do pracy? jak dostosować wymagania programowe do jego możliwości? jakich metod i środków użyć, aby wydobyć to, co w nim jest najwartościowsze? jak wzmocnić to, w czym jest dobry? jak uszanować jego ograniczenia?

Bajka duńska o ocenianiu dla nauczycieli

Pewnego dnia zwierzęta postanowiły zrobić coś dla rozwiązania problemów współczesnego świata. Podjęły decyzję o pilnej potrzebie założenia szkoły.

Powołano Komitet Szkolny złożony z niedźwiedzia, sarny i bobra. Dyrektorem mianowano jeża. W programie szkolnym umieszczono następujące przedmioty: bieganie, wspinanie się, latanie i pływanie. W celu lepszej organizacji nauczania postanowiono, że wszystkie zwierzęta będą uczyły się wszystkich przedmiotów w ten sam sposób.

Kaczka osiągnęła najlepsze wyniki w pływaniu, okazała się nawet lepsza od nauczyciela. Niestety, z latania otrzymała tylko 3+, a z bieganiem zupełnie nie dawała sobie rady. Z tego powodu została skierowana na dodatkowe zajęcia wyrównawcze. Podczas gdy inni trenowali pływanie, kaczka uczyła się biegać. Po pewnym czasie jej powykrzywiane nóżki były tak zmęczone, że osiągała tylko przeciętne wyniki w pływaniu.

Wiewiórka otrzymała 6 z wspinania się, ale bardzo frustrowały ją lekcje latania, ponieważ nauczyciel wymagał startu z czubka drzewa. Długie ćwiczenia spowodowały znaczne obniżenie ocen.

Orzeł był dzieckiem problemowym, często strofowanym. Na lekcjach wspinania potrafił znaleźć się na szczycie drzewa szybciej niż inni uczniowie, tyle że chciał to robić na własny sposób.

Królik rozpoczął zajęcia z biegania jako najlepszy w klasie, ale dodatkowe lekcje pływania były powodem jego załamania nerwowego. Został skierowany do szkoły specjalnej na obserwację psychologiczną. W tej szkole jedynym przedmiotem było pływanie.

Pies preriowy trzymał się z daleka od szkoły, ponieważ komitet szkolny nie zaakceptował kopania jako przedmiotu. Zaprzyjaźnił się z borsukiem i został jego pomocnikiem. Później dogadali się z dzikami, świniami i założyli szkołę prywatną, która wkrótce okazała się sukcesem.

Szkoła, która pragnęła zająć się rozwiązywaniem problemów współczesnego świata, została zamknięta. Zwierzęta odzyskały wolność.

Olga Wagner-Zaskórska doradca ODN-u w Koninie

O sprawdzaniu osiągnięć uczniów z przyrody

Sprawdzanie osiągnięć szkolnych uczniów w połączeniu z ich oceną to nieodłączny element procesu kształcenia. Nauczyciel powinien śledzić postępy ucznia, jego wiedzę oraz umiejętności myślowe i praktyczne, postawę, systematyczność oraz pilność w pracy. Dobrze przeprowadzone sprawdzanie osiągnięć uczniów jest jednocześnie okazją do samokontroli pracy nauczyciela. Analiza wyników uzyskana podczas sprawdzania osiągnięć uczniów pozwoli:

- wyciągnąć wnioski dotyczące przyswojenia przez uczniów treści z poszczególnych działów programu nauczania,
- ukaże braki w przerobionym materiale,
- powinna wpłynąć na modyfikację działań dydaktyczno-wychowawczych nauczyciela w kierunku trwalszego i bardziej operatywnego przyswojenia przez uczniów treści programowych.

Do metod sprawdzania osiągnięć uczniów zalicza się kontrolę ustną, pracę z książką, zajęcia i ćwiczenia praktyczne, analizę środków dydaktycznych, kontrolę graficzną i obserwację pracy

uczniów. W czasie lekcji można stosować różne formy kontroli, np. pytania i rozwiązywanie zadań (krótkie testy), graficzne formy wypowiedzi, analizę środków dydaktycznych, konkursy, a przede wszystkim metodę celowej obserwacji ucznia przez nauczyciela. Kontrola pisemna odbywa się w czasie pisemnych sprawdzianów i egzaminów. Polega na pisemnym opracowaniu odpowiedzi na kilka lub kilkanaście pytań lub rozwiązywaniu zadań testowych w oznaczonym czasie. Pisemna kontrola uczniów wymaga ich większej samodzielności i przygotowania, a jednocześnie jest bardziej efektywna od kontroli ustnej.

W szkole stosuje się wiele sposobów kontroli i oceny wyników nauczania z przyrody – np. obserwowanie przebiegu rozwiązywania przez uczniów zadań na lekcjach, sprawdziany ustne i pisemne, sprawdzanie prac praktycznych (wytworów). Zapewniają one nauczycielowi bezpośredni kontakt z uczniem, uwzględniają indywidualne tempo pracy ucznia i nie ograniczają jego twórczości i indywidualności. Tradycyjne formy kontroli mimo wielu zalet nie gwarantują jednak ścisłego pomiaru dydaktycznego osiągnięć uczniów i obiektywnej ich oceny.

Przewidziane w toku zajęć lekcyjnych metody i formy kontroli osiągnięć uczniów powinny być starannie przygotowane metodycznie. Nie jest konieczne, by kontrola była połączona z oceną, szczególnie jeśli jej zadaniem jest usprawnienie przebiegu procesu nauczania i uczenia się na lekcji.

Testy sprawdzające konstruowane są w celu oszacowania różnic między założonymi a osiągniętymi celami nauczania. Stan osiągnięty przez uczniów jest porównywany z wymaganiami programowymi. Wyniki testu sprawdzającego wskazują, którzy uczniowie spełniają wymagania programowe, które treści są dla uczniów szczególnie trudne, na ile skuteczny jest proces nauczania - uczenia się. Nauczyciel zobowiązany jest do wystawienia w ciągu semestru szeregu ocen cząstkowych. Oceny semestralne czy roczne powinny być oparte na możliwie jak największej liczbie ocen cząstkowych.

Kontrola pisemna może przybierać formy:

- dłuższego wypracowania na dany temat,
- testów osiągnięć szkolnych,
- pracy klasowej,
- kartkówki 10-15-minutowej,
- konkursów.

Narzędziem pomiaru są testy osiągnięć szkolnych. Zgodnie z definicją Międzynarodowego Towarzystwa Psychotechnicznego test jest „próbą”, zadaniem do wykonania identycznym dla wszystkich osób badanych, ze ściśle określonymi sposobami oceniania wyników i wyrażenia ich liczbą. Najmniejszą częścią testu jest zadanie testowe. Zadania w teście wzajemnie się wspierają, ale nie są od siebie zależne.

Sprawdziany do badania osiągnięć szkolnych uczniów klas IV-VI powinny być spójne z celami kształcenia i wychowania w zakresie przyrody. Prace nad konstrukcją testu poprzedza precyzowanie celów pomiaru, któremu ma on służyć. Nauczyciel określa, co ma opracowywany test mierzyć - jakie wiadomości (pojęcia, terminy, prawa i prawidłowości) i umiejętności oraz w jakim zakresie. Gdy zakres ten jest niewielki, stosuje się **test etapowy**, a jeśli jest stosunkowo szeroki - **test sumujący**. Porównując cele i funkcje dydaktyczne testu etapowego i sumującego, należy podkreślić wyższą wartość testu etapowego, ponieważ wykryte przy jego zastosowaniu braki wiedzy ucznia mogą być stosunkowo szybko usunięte.

Celem planowania testu jest zapewnienie odpowiedniemu działowi lub ha-

słu programowemu odpowiedniej liczby zadań. Liczba zadań testowych jest różna w zależności od czasu przeznaczanego na jego rozwiązywanie i rodzaju zadań testowych. Jeżeli test obejmuje niewielki zakres materiału nauczania (nowoopracowanego), mówimy o teście kształtującym etapowym. Natomiast test sumujący obejmuje szeroki zakres materiału opracowanego i utrwalonego.

Testy konstruowane przez nauczyciela do jednorazowego użytku muszą być **trafne**, tzn. test mierzy osiągnięcia uczniów w zakresie wiadomości i umiejętności wynikające z celów szczegółowych, a nie ogólnych. Drugim wymogiem uwzględnianym w konstrukcji testów jest **diagnostyczność**. Test powinien wskazywać nie tylko to, co uczeń umie, ale i to, czego uczeń nie umie, czyli rodzaj i rozmiar braków, które należy likwidować w dalszym kształceniu. Na podstawie analizy danego działu programu i odpowiedniego rozdziału z podręcznika sporządza się listę wymagań i precyzuje cele szczegółowe. Następnie ustala się problematykę, liczbę zdań oraz wykonuje plan testu. Testy osiągnięć szkolnych składają się zwykle z 30 zadań zamkniętych, gdyż uczeń jest zwykle w stanie rozwiązać 1 zadanie w ciągu 1,5 minuty. Ważne jest, by treściom kształcenia dobranym do testu odpowiadały właściwe typy zadań. W zadaniach otwartych uczeń formułuje odpowiedzi, natomiast w zadaniach zamkniętych wybiera odpowiedzi z kilku podanych. Zaletą zadania otwartego jest

pozostawienie swobody w formułowaniu odpowiedzi, przez co rozwija się samodzielność uczniów. Zadania zamknięte natomiast składają się z dwóch części: trzonu zadania stwarzającego sytuację problemową znaną uczniowi z własnych obserwacji lub lekcji oraz odpowiedzi do wyboru.

Jedną z form sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów jest **kartkówka**. Nazwa pochodzi od tego, że kartkówki zazwyczaj pisane są na jednej kartce papieru. Może to być kartka wyrwana z zeszytu, na której uczeń udziela odpowiedzi lub kartka o formacie A4, na której znajdują się wcześniej przygotowane różnorodne pytania i zdania. Kartkówka obejmuje zakres tematyczny maksymalnie z 3 ostatnich lekcji, lecz może też dotyczyć treści tylko z ostatniej lekcji lub pracy domowej na dany dzień. Zwykle nie jest zapowiedziana, a oceny uzyskane z kartkówki są równoważne ocenom uzyskiwanym z odpowiedzi ustnej. Oceny z kartkówek są ważne, ale nie w takim stopniu jak z prac klasowych czy sprawdzianów. Kartkówka obejmuje mały zakres materiału. Jest to zazwyczaj powiązana ze sobą część działu. Taką pracę pisze się przez 15-20 minut. Kartkówki mogą również trwać całą lekcję – w zależności od tego, ile jest pytań i czy odpowiedzi na nie wymagają dużo czasu. Ocen z kartkówek nie da się poprawiać, dlatego uczeń powinien nauczyć się na nią solidnie. Kartkówki są sprawdzane bardzo szybko

i zazwyczaj powinny być już oddawane na następnej lekcji. Jeżeli są mocno rozbudowane, to ich sprawdzanie wymaga większej ilości czasu. Nie należy lekceważyć kartkówek, gdyż jest to dobra forma sprawdzania wiedzy ucznia i doskonała okazja do zdobycia dobrej oceny, gdyż obejmuje mały zakres materiału, który łatwiej jest uczniowi opanovać. Korzystny dla nauczyciela jest również fakt, że w krótkim czasie oceny zdobywa duża ilość uczniów. Kartkówka jest jedną z form kontroli bieżącej, która przenika proces kształcenia i ma sprzyjać doskonaleniu pracy nauczyciela i ucznia. Kontrola końcowa, czyli sprawdzanie sumujące, zamyka proces kształcenia. Należy pamiętać, że sprawdzanie osiągnięć uczniów jest jednym z istotnych ogniw procesu nauczania - uczenia się.

BIBLIOGRAFIA

1. *Dydaktyka biologii w szkole podstawowej*, praca zbiorowa pod redakcją D. Cichy, WSiP, Warszawa 1991.
2. *Przewodnik metodyczny do podręcznika dla klas 3*, J. Dejko, WSiP, Warszawa 1996.
3. *Zarys metodyki nauczania początkowego*, praca zbiorowa pod redakcją M. Lelonka, nr 6, zeszyt XXX, Kielce 1985.
4. *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, W. Okoń, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2003.
5. *Zarys dydaktyki biologii*, praca zbiorowa pod redakcją W. Stawińskiego, PWN, Warszawa 1985.

ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB kierownik Archiwum Salezjańskiego Inspektorii Piłskiej

Rola historyków amatorów w kształceniu wiedzy o „Małej Ojczyźnie”

Jan Zendlewicz (1929-2007)

Marian Jarecki (1932-2002)

Wraz z odzyskaniem w 1989 r. przez Polskę pełnej suwerenności wkroczyła ona w okres przemian ustrojowych, które w zasadzie trwają po dziś dzień (zwłaszcza w sferze mentalności społecznej, liberalizmu gospodarczego czy też reform szkolnictwa i oświaty). Proces ten został jeszcze spotęgowany poprzez fakt przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Jednym z pozytywnych przejawów tych przemian jest rozwój regionalizmu, obudzenie świadomości istnienia „Małych Ojczyzn”. Jest to niezwykle pożyteczne zjawisko, ponieważ odpowiada na aktualne zapotrzebowanie społeczne i szeroko rozumiany interes narodowy. Szczególnie nasze uczestnictwo w procesie jednoczenia starego kontynentu wskazuje na potrzebę ponownego spojrzenia na własną tożsamość, tak aby wyłuskać z niej te wszystkie czynniki, które kształtują odmienność charakteru polskiej kultury, odnaleźć cechy wyróżniające Polaków w rodzinie narodów europejskich. Nie po to, aby dzielić, ale wzajemnie ubogacać narody Unii Europejskiej. Stajemy dzisiaj wobec potrzeby umocnienia w Polakach przeświadczenia o konieczności pielęgnowania tego, co przez wieki kształtowało poczucie naszej narodowej tożsamości, powinniśmy uczyć narodowego i lokalnego patriotyzmu, promować regionalne inicjatywy na rzecz utrwalania naszej historii, przekonywać o potrzebie rozwoju regionalnych towarzystw naukowych, muzeów, domów

kultury, dbać o moralne odrodzenie społeczeństwa. Działalność na tym polu wymaga wyjątkowego szacunku dla wiedzy, jak to określił jezuita Bogusław Trzeciak, a nie tylko emocjonalnej impresji.

Bez tych wszystkich zabiegów okazać się może, że nie jesteśmy na tyle przygotowani, aby w nowej Europie dzielić się wartościami wpływającymi z dziedzictwa wielu poprzednich pokoleń Polaków. Byłaby to olbrzymia strata zarówno dla Europy, jak i dla Polski. Wielokrotnie mówił o tym Jan Paweł II, jak chociażby w jednej z wypowiedzi do biskupów polskich: *Chciałbym podkreślić rolę polskiej kultury w procesie zjednoczenia z Unią Europejską. (...) Nasz naród, który tak wiele wycierpiał w przeszłości, a szczególnie w czasie II wojny światowej, ma wiele do zaoferowania Europie, przede wszystkim swoją chrześcijańską tradycję i bogate współczesne doświadczenia religijne. Polska kultura chrześcijańska, etos religijny i narodowy jest cennym rezerwuarem energii, których Europa dziś potrzebuje, by zapewnić w swych granicach integralny rozwój osoby ludzkiej.*

W promocję tak rozumianej polskiej kultury, przesiąkniętej etosem chrześcijańskim i narodowym, zaangażowała się na szczęście wielu regionalistów, artystów i społeczników. Świadczy o tym chociażby działalność Rady Krajowej Regionalnych Towarzystw Kultury, podejmowane przez nią inicjatywy, tematyka organizowanych sympozjów i wy-

dawanych publikacji. Wszystkie te działania są świadectwem pracy na tym polu wielu pasjonatów.

Zakres wiedzy o naszych „Małych Ojczyznach” po roku 1989 poszerzył się znacznie także za sprawą historyków amatorów. Ich mrówcza, wielogodzinna praca zaowocowała wieloma ciekawymi inicjatywami wydawniczymi i kulturalnymi. Projekty badawcze podejmowane przez pasjonatów lokalnej historii są tym bardziej cenne, że dotyczą często tych sfer, które przez zawodowych historyków są niestety zaniedbane. Bywa czasem, że wyniki badań prowadzonych właśnie przez regionalistów stanowią bezpośredni impuls do podjęcia nowych wyzwań przez środowiska naukowe. Wobec wzmożonego zjawiska działalności badawczej historyków amatorów warto pokusić się o postulaty, wskazać na pewne obszary, w których ich praca stawać by się mogła jeszcze bardziej owocna w kształtowaniu wiedzy o „Małych Ojczyznach”.

Dużą rolę w propagowaniu znajomości historii regionalnej może odegrać współpraca pasjonatów historii regionalnej ze szkołami. W programach nauczania istnieje dziś możliwość wprowadzania tzw. ścieżek programowych. Może znaleźć się tu miejsce na zaproszenie do ich współrealizacji miejscowych historyków amatorów, którzy zazwyczaj z wielką pasją przekazują młodzieży swoją wiedzę. Szkoła może stać się także miejscem okolicznościowych konferencji, spotkań i odczytów popularyzujących dzieje danej społeczności lokalnej. Ciekawą formą są tzw. „lekcje muzealne”, podczas których uczniowie zapoznają się ze zbiorami i pracą regionalnych muzeów, opierających się w wielu przypadkach na kolekcjach czy też ekspozycjach zebranych oraz przygotowanych właśnie przez historyków amatorów. Może się także okazać, że przeprowadzenie lekcji w takiej formie stanie się jedną z niewielu okazji, kiedy uczeń w ogóle odwiedzi regionalne muzeum i zapozna się z jego działalnością.

Inną formą współpracy regionalistów i władz szkolnych mogą stać się konkursy z zakresu historii regionu adresowane do młodzieży wszystkich typów szkół. Wśród postulatów skierowanych

do historyków amatorów związanych ze współpracą z placówkami oświatowymi znaleźć się może opracowywanie przez nich wypisów obrazujących dzieje historyczno-polityczne, gospodarcze i kulturowe regionu przeznaczonych dla nauczycieli i uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.

Współpraca historyków amatorów i regionalistów ze szkołami może odnieść korzyści nie tylko na polu kształtowania wiedzy o „Małych Ojczyznach”, ale także w popularyzacji samej historii, która nie należy do przedmiotów łatwych. Wielu uczniom wydaje się ona dziedziną nudną, pozbawioną dynamizmu, a poprzez zajmowanie się przeszłością sprawia wrażenie wiedzy oderwanej od rzeczywistości. Pasja historyków amatorów i zaprezentowanie młodzieży ich działalności może sprawić, że te standardowe uczniowskie zarzuty wobec historii chociaż częściowo zostaną odparte.

Bardzo dobrą areną popularyzowania wiedzy o „Małej Ojczyźnie” przez regionalistów amatorów jest prasa lokalna. W niektórych częściach Polski, po 1989 r. i zniesieniu cenzury, przeżywa ona niesłychany rozwój i cieszy się dużym uznaniem czytelników. Na pewno na jej łamach znajdzie się miejsce na artykuły prezentujące historię lokalną czy też zasłużone dla regionu postaci. Dotychczasowa praktyka lokalnych mediów pokazuje, że rzeczywiście tak jest. Ich popularność można wykorzystać także przy pozyskiwaniu nowych materiałów źródłowych czy też relacji dla podjętych przez regionalistów projektów badawczych. Współpraca z lokalnymi mediami winna stać się zatem ciągłym wyzwaniem dla propagatorów historii lokalnej.

Kolejną płaszczyzną, w której widoczna jest działalność historyków regionalistów, jest działalność wydawnicza w zakresie opracowywania monografii poszczególnych miejscowości i opracowań popularyzujących lokalną historię. Rzeczywiście ich dorobek na tym polu jest w ostatnich latach imponujący. Taki stan rzeczy ma wiele pozytywów, do których należy zaliczyć chociażby fakt zaprezentowania szerszemu spektrum odbiorców wielu zapomnianych wątków z historii lokalnych społeczności, które pewnie nie doczekałyby się swoich historyków w pracach sensu stricto naukowych. W wielu przypadkach publikacje te stają się także jednym z wielu źródeł dla naukowej refleksji nad zjawiskami szerszymi niż tylko historia społeczności lokalnych. Innym pozytywem

regionalnej działalności wydawniczej jest wskazanie na potrzebę ocalenia dla potomnych wiedzy o tym wszystkim, co kształtowało tożsamość lokalnej społeczności. Analiza treści publikacji regionalistów zwraca uwagę na to, że każde wspomnienie, pamiątki, fotografie, mogą okazać się bardzo istotne dla odtworzenia i utrwalenia wielu minionych wydarzeń.

To jedno z wielu pozytywów. Jednak zbyt wielki rozmach w działalności wydawniczej animowanej przez historyków amatorów niesie ze sobą także pewne ryzyko. Najczęstszym błędem regionalistów jest brak konfrontacji uzyskanych przez nich informacji z innymi źródłami, co powoduje często powielanie błędnych stereotypów, lub wręcz zakłamanie historii. Aby uniknąć takich sytuacji, postuluje się większą ich współpracę ze środowiskiem zawodowych historyków, wśród których znajdziemy wielu sympatyków regionalizmu, gotowych przeprowadzić odpowiednią korektę tekstu przed drukiem. Brak takiej współpracy powoduje często, że w obiegu wydawniczym pojawiają się pozycje o zmniejszonych wartościach poznawczych, posługujące się aparatem pseudonaukowym, dopuszczające się w tekście całych passusów będących plagiatami części innych publikacji. Uczciwość, nie tylko w badaniach naukowych, jest dzisiaj wielkim wyzwaniem.

Działalność historyków amatorów na pewno sprzyja także rozwojowi regionalnej turystyki. Wiele ważnych dla historii regionu miejsc dzięki nim przestaje być anonimowych. Wśród osiągnięć regionalistów aktywizujących regionalną turystykę należy wymienić renowacje grobów ludzi zasłużonych dla społeczności lokalnej, upamiętnianie miejsc walk powstańczych i wojennych, popularyzowanie sylwetek ludzi zasłużonych dla regionu, połączone z upamiętnieniem ich dokonań stosownymi tablicami, nazwami ulic, skwerów, parków. Działalność historyków amatorów na polu turystyki regionalnej domaga się opracowania przez nich konkretnych planów wycieczek turystyczno-krajoznawczych. Udział w dobrze przygotowanych i metodycznie przeprowadzonych imprezach turystycznych przyczynia się do realizacji w praktyce wychowania patriotycznego i ułatwia dzieciom i młodzieży poznanie historii swoich „Małych Ojczyzn” – praktycznie więc przybliża młodemu pokoleniu rzeczywistość wychowawczą, zamkniętą w swoistych urokach regionu.

***

Podsumowując, warto jeszcze raz stwierdzić, że rola historyków amatorów w kształtowaniu i pielęgnowaniu wiedzy o „Małych Ojczyznach” jest nieoceniona. Ich aktywne działanie zdecydowanie wpływa na respektowanie przez społeczeństwo poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej i odpowiedzialności za ochronę jej dziedzictwa kulturowego. Należy mieć nadzieję, że takich pasjonatów będzie w naszych polskich „Małych Ojczyznach” coraz więcej. Trzeba także dołożyć wszelkich starań, aby sojuszników dla w swojej działalności znaleźli oni w placówkach oświatowych, muzealnych i lokalnych mediach.

BIBLIOGRAFIA

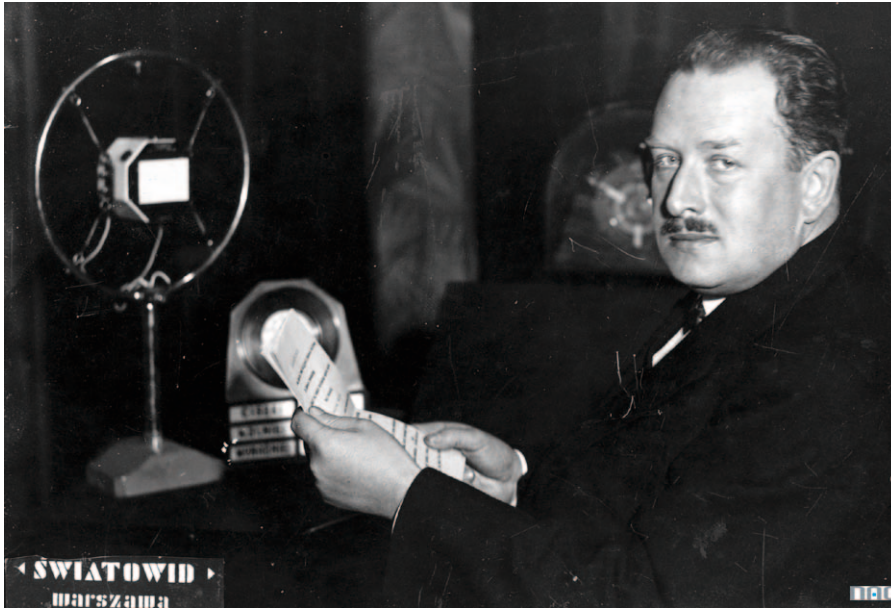
W. Chorążki, *Polskie media lokalne i sublokalne 1989-1999*, „Zeszyty Prasoznawcze” 42 (1999), nr 1-2 (157-158), s. 59-82; K. Denek, *Krajoznawstwo i turystyka w wychowaniu dzieci i młodzieży szkolnej*, Warszawa 1989; *10 trudnych pytań o Europę i Polskę. Na temat członkostwa w Unii Europejskiej i przyszłości integracji Europy wypowiadają się kard. F. Macharski, J. Truszyński, D. Hubner, J. Kułakowski, S. Tokarski, J. Plewa, A. Kamiński, M. Góra, bp T. Pieronek, B. Trzeciak SJ, A. Dylus, abp H. Muszyński*, Gliwice 2002; S. Gawlik, *Rola Towarzystw Regionalnych w patriotycznej i kulturalnej edukacji młodzieży*, w: *Być narodowi pożytecznym, Dokumentacja VII Kongresu Regionalnych Towarzystw Kultury oraz Pierwszego Walnego Zgromadzenia Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych Rzeczypospolitej Polskiej*, Gorzów Wielkopolski – Wrocław 2002, s. 113-121; C. Robotycki, *Historia - folklor - tradycja a kwestia „małej ojczyzny”*, Kraków 1998; S. Sowiński, R. Zenderowski, *Europa drogą Kościoła. Jan Paweł II o Europie i europejskości*, Wrocław 2003; J. Wąsowicz SDB, *Dlaczego warto poznać swoją historię?*, „Gazeta Słupecka”, 13 (2001) nr 45 (585), s. 6; Tenże, *Kochać swoją małą ojczyznę*, „Niedziela – Ład Boży”, 45 (2002) nr 18 (988), s. III; Tenże, *Wychowanie w tradycji*, „Magazyn Salezjański Don Bosco”, nr 5 (2009), s. 4-5; Tenże, *Walka o kulturę*, „Magazyn Salezjański Don Bosco”, nr 10 (2010), s. 4-5; *Ziemia Słupecka naszą Małą Ojczyznę. Księga Pamiątkowa dedykowana Panu Marianowi Jareckiemu, regionaliście, działaczowi społecznemu, publicyście*, pod redakcją J. Wąsowicza SDB, Słupca 2002.

Piotr Gołdyn dyrektor ODN-u w Koninie

OCALENI OD ZAPOMNIENIA...

Wizerunki zasłużonych dla kultury mieszkańców Wielkopolski Wschodniej (6)

Sławomir Czerwiński (1885-1931) – nieco zapomniany minister oświaty

Przemówienie radiowe S. Czerwińskiego (źródło-Narodowe Archiwum Cyfrowe)

Andrzej Frycz Modrzewski pisał, że *takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*. Rzecz zrozumiała, od wychowania zależy dużo. Wiadomo również, że za wychowanie młodego człowieka odpowiedzialność moralną ponosi całe społeczeństwo. Odpowiedzialność prawna i społeczna spoczywa natomiast na barkach ministra oświaty. Od roku 1918 polską oświatą kierowało 52 ministrów. W tym gronie znalazł się jeden niezwykle aktywnie działający minister, który położył podwaliny pod wychowanie obywatelskie w okresie II Rzeczypospolitej. Minister, który umarł „na posterunku”, w służbie polskiej szkole. Minister, którego odejście prasa określała jako wielką stratę dla oświaty. Minister, który poprzez miejsce urodzenia związany był z naszym regionem.

Sławomir Czerwiński urodził się 24 października 1885 r. w Sompolnie. Rodzicami jego byli Ludwik i Walentyna z domu Rudnicka. Ojciec był zastępcą notariusza. Sławomir naukę na poziomie szkoły podstawowej pobierał prawdopodobnie w rodzinnej miejscowości. Później uczęsz-

czał do gimnazjum w Kaliszu. Szkoły tej jednakże nie ukończył, ponieważ został z niej wydalony. Powodem relegowania go z gimnazjum była jego patriotyczna postawa podczas strajku szkolnego, który wybuchł w roku 1905 w Kaliszu. Czerwiński stanął na czele uczniów strajkujących w gimnazjum. W opublikowanych w 1932 r. wspomnieniach z tego strajku czytamy: (...) *Wkrótce przybył dyrektor i wpuszczono nas na dolny korytarz, dokąd przybyli: dyrektor, inspektor oraz część personelu nauczycielskiego. Wystąpił kol. Sławomir Czerwiński i po polsku zwrócił się do dyrektora; ten oraz inspektor Silin prosili, by przemawiać w języku rosyjskim, gdyż dyrektor istotnie nie zna języka polskiego; wówczas kolega Czerwiński zwrócił się do nas wszystkich zapytaniem, czy upoważniamy go do przemawiania po rosyjsku. Po uzyskaniu naszej zgodny kolega Czerwiński wyraził cel przybycia, przyczynę strajku, żądanie szkoły polskiej i przetłumaczył memoriał. Na zapytanie dyrektora, czy przemawia tylko w imieniu własnym, zebrani odpowiedzieli, że w imieniu wszystkich. Po wręczeniu me-*

moriału i złożeniu na nim podpisów opuściliśmy gimnazjum. Po tym fakcie wezwano rodziców S. Czerwińskiego, zarzucając im, że źle wychowali syna. Samego zaś Czerwińskiego usunięto ze szkoły.

Edukację na poziomie gimnazjalnym kończył w Krakowie, w IV gimnazjum. W tym czasie dał się poznać jako działacz wielu organizacji młodzieżowych. Był członkiem „Przyszłości”, działaczem Organizacji Młodzieży Narodowej, członkiem Organizacji Młodzieży Niepodległościowej „Zarzewie” oraz Polskich Drużyn Strzeleckich.

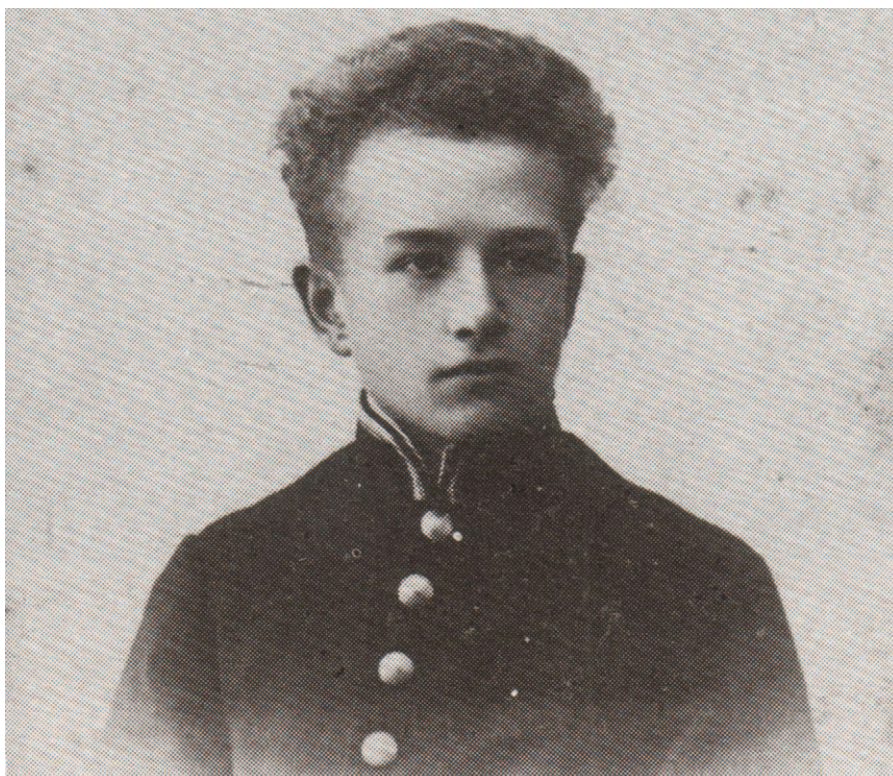
Po ukończeniu gimnazjum podjął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie studiował filozofię, filologię polską i pedagogikę. W roku 1909 był słuchaczem kursu filozofii na uniwersytecie w Wiedniu.

Po ukończeniu studiów i zdaniu egzaminu nauczycielskiego pracował jako nauczyciel języka polskiego w szkołach na terenie Królestwa Polskiego. Przez dwa lata (1910-1912) w Szkole Handlowej w Koninie, później uczył w dwóch szkołach żeńskich i męskim gimnazjum w Piotrkowie Trybunalskim (1912-1915). W roku 1915 objął stanowisko dyrektora gimnazjum męskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim. Funkcję tę sprawował do roku 1918. Przeniósł się następnie do Krakowa, gdzie przez rok przygotowywał dysertację doktorską, na podstawie której 19 czerwca 1923 r. otrzymał tytuł naukowy doktora. Rozprawa poświęcona była historii literatury i nosiła tytuł *Elżbieta z Krasińskich Jaraczewska. Studium z dziejów powieściopisarstwa polskiego*.

Już w roku 1919 rozpoczął pracę w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie (odpowiednik dzisiejszego ministerstwa oświaty). Początkowo pracował na stanowisku starszego referenta i radcy ministerialnego. W roku 1923 awansował

na wizytatora. Pięć lat później pełnił już obowiązki dyrektora departamentu i podsekretarza stanu. 14 IV 1929 r. został powołany na stanowisko ministra WRiOP. Funkcję tę pełnił aż do śmierci, mimo sześciokrotnej zmiany rządu.

Jako minister rozpoczął debatę na temat wychowania obywatelskiego w polskich szkołach. Początek tego dyskursu dało przemówienie wygłoszone podczas I Kongresu Pedagogicznego, który odbył się w dniach 8-10 lipca 1929 r. w Poznaniu. Minister wyszedł od krytyki dotychczasowego stanu ideologii wychowawczej, a w zasadzie jej braku. Uważał, że nie istnieje w polskim systemie oświatowym ideał wychowawczy, który odpowiadałby dążeniom i potrzebom odradzającego się państwa. Skrytykowane zostało również środowisko oświatowe, które nie dbało o tworzenie takiego ideału. Dla S. Czerwińskiego typem psychicznym, który powinien się uformować w ramach działań wychowawczych, był typ „bojownika-pracownika”, tj. człowieka, który nie tylko byłby lojalny, karny czy pracowity, ale i potrafiłby łączyć pozytywistyczną umiejętność działania z romantycznym entuzjazmem. Wszystko to oczywiście dla dobra państwa. Młodzież miała być zorientowana w otaczającym ją świecie, a zarazem miała rozumieć, że spoczywają na niej obowiązki obywatelskie. Według S. Czerwińskiego ten sposób wychowania miał uchronić młodzież od nacjonalizmu, zwłaszcza w jego zwyrodniałej formie. Jak zauważyła K. Bartnicka, wdrożenie tego typu ideału miało w konsekwencji *zapewnić państwu lojalnych obywateli i ofiarnych pracow-*

S. Czerwiński jako gimnazjalista
(źródło-Szkoła Kaliska, Kalisz 1993)

ników, niezależnie od ich narodowości i wyznania, ukształtować pojęcia i nawyki obywatelskie, niezbędne w wielonarodowej Rzeczypospolitej.

Czerwiński był zwolennikiem i propagatorem wychowania obywatelsko-państwowego. Pojmował je jako system czynności i środków, które ukształtują obywatela, znającego swoje obowiązki wobec państwa. A zatem obywatel nie miałby żyć „z państwa”, lecz „dla państwa”. Wychowanie państwowe określał Czerwiński także mianem ukoronowania wychowania religijnego i narodo-

wego. Twierdził, że wychowanie państwowe zawiera w sobie oba powyższe, bowiem łączy je i podporządkowuje wartości nadrzędnej. Tą wartością było dla niego państwo: *Szkoła winna prowadzić żywą akcję wychowawczą... w szczególności musi wychowywać młodzież w duchu wyraźnie państwowym i wyrabiać wśród młodzieży poszanowanie dla władzy państwowej i jej zarządzeń.* W to wychowanie państwowe wplatał również kult Marszałka Józefa Piłsudskiego. W „Miesięczniku Pedagogicznym”, już po jego śmierci, napisano o tym w następujący sposób: *Był gorącym zwolennikiem szerzenia czci osobistej i czynów Marszałka Piłsudskiego w szkole, potrzebę zaś tego kultu motywował ani jakimś religijnym uwielbieniem, ani nawet poczuciem sprawiedliwości historycznej, ale po prostu najbardziej racjonalistycznie pojętą koniecznością oparcia naszego wychowania publicznego na zdrowych postawach ideowych.*

Jako minister troszczył się również o nauczycieli i ich los. Zdawał sobie bowiem sprawę, że wszystkie reformy organizacyjne, programowe czy metodyczne zaproponowane przez ministerstwo *będą bezpłodną robotą sztabową, która, jeżeli dobrych wykonawców na froncie życia nie znajdzie, będzie najzupetniejszą nicością.* S. Czerwińskiemu zależało na budowaniu świadomości wśród

S. Czerwiński z kolegami w Gimnazjum w Kaliszu
(źródło-Szkoła Kaliska, Kalisz 1993)

nauczycieli, że przyszłość i jakość polskiej oświaty leży w ich rękach. W roku 1930 uruchomił dwuletni Instytut Nauczycielski w Warszawie. Mieli się w nim szkolić najwybitniejsi nauczyciele szkół powszechnych. Aby podnieść poziom nauczycieli szkół powszechnych i średnich, zainicjował organizację kursów dokształcających.

Żywo zainteresowany był szkolnictwem powszechnym, które w roku szkolnym 1929/30 osiągnęło poziom 92,3%. Jednakże problemy finansowe uniemożliwiały dalszy, płynny jego rozwój.

Również oświata pozaszkolna znajdowała się w kręgu zainteresowania ministra Czerwińskiego. Starał się on w miarę możliwości finansowych wspierać przygotowanie pracowników oświatowych. Wielką rolę przypisywał także szkolnictwu zawodowemu. Uważał, że dzięki niemu zostaną ukształtowane przyszłe stosunki pracy zawodowej w kraju. W tym celu zorganizowano wiele konferencji z przedstawicielami wielu gałęzi przemysłu, w tym m.in. mechanicznego, mierniczego czy budowlanego.

Nie pomijał też Czerwiński kwestii związanych ze szkolnictwem wyższym. Dzięki jego staraniom uruchomiony został Ukraiński Instytut Naukowy, którego celem było organizowanie studiów z zakresu historii i kultury narodu ukraińskiego, a także życia gospodarczego. Zreformował również studia farmaceutyczne, zwiększając ich długość z dwunastu do czternastu trymestrów. Zatwierdził też programy studiów uzupełniających z zakresu nauk ekonomiczno-administracyjnych, dyplomatycznych i sądowniczych.

W okresie, w którym był ministrem, powołano do istnienia Wyższą Szko-

łę Muzyczną oraz Instytut Propagandy Sztuki. Podjęto również pracę nad aspektami prawnymi funkcjonowania Akademii Literatury i Funduszu Kultury Narodowej. Minister zainicjował też utworzenie nagrody za najlepszą książkę z zakresu literatury pięknej dla młodzieży. Wcześniej był członkiem Komisji Oceny Książek do Czytania dla Młodzieży Szkolnej. Komisja ta działała do 1 lipca 1928 r. Zarządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego została ona 20 listopada 1929 r. zreorganizowana i dalej oceniała książki, jednakże już tylko beletrystyczne.

Czerwiński był także żywo zainteresowany zabytkami. Z jego inicjatywy rozpoczęto wydawanie nakładem ministerstwa czasopisma „Ochrona Zabytków Sztuki”.

W roku 1930 został wybrany posłem z ramienia Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. Wcześniej był zastępcą posła z listy nr 1 okręgu wyborczego nr 23 w Ilży. Był też członkiem masonskiej Wielkiej Łoży Narodowej Polskiej.

Sławomir Czerwiński zmarł 4 sierpnia 1931 r. w Warszawie na skutek niedomagania mięśnia sercowego. Ówczesna prasa donosiła, że było to wynikiem powikłań po operacji kamieni żółciowych, jaką przeszedł wcześniej. Był pierwszym ministrem, który zmarł, piastując swoje stanowisko – stąd pogrzeb miał niezwykle uroczystą oprawę.

Uroczystości żałobne odbyły się 7 sierpnia 1931 r. w Kościele św. Krzyża w Warszawie. Uczestniczyli w nich Prezydent RP Ignacy Mościcki, Premier Aleksander Prystor, Marszałkowie Sejmu i Senatu, wszyscy ministrowie, duchowieństwo. Mszy żałobnej przewodniczył ks. bp Stanisław Gall. Obecny był również

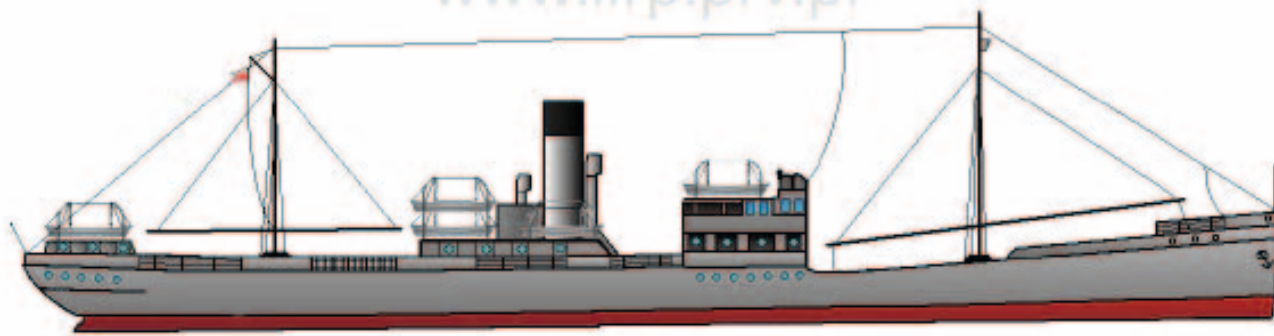
Marszałek Józef Piłsudski. Na ręce władz polskich wpłynęło wiele depeesz kondolencyjnych z różnych krajów Europy.

Niestety, nie obyło się bez pewnych kontrowersji. Otóż S. Czerwiński, będąc już dojrzałym człowiekiem, zmienił wyznanie wiary. Z katolicyzmu przeszedł na kalwinizm i był ponoć jego gorliwym wyznawcą. Jednakże, będąc na łożu śmierci – według relacji księdza katolickiego i doniesień prasowych – miał wyrazić wolę powrotu na łono kościoła katolickiego. Ponieważ jednak nie złożył podpisu pod aktem woli, dla ewangelików nadal pozostał ewangelikiem, a dla katolików stał się katolikiem. Stąd mimo sprzeciwu kościoła kalwińskiego uroczystości pogrzebowe odbyły się w rycie katolickim.

Rok po jego śmierci ze składek nauczycieli i uczniów zakupiony został okręt wojenny dla Polskiej Marynarki Wojennej. Pierwotnie miał on nosić nawęgę ORP „Dar Szkoły Morskiej”, jednakże nadano mu imię Sławomira Czerwińskiego. Okręt służył Dywizjonowi Okrętów Podwodnych. Na stałe zacumowany był w porcie na Oksywiu. We wrześniu 1937 r. został wycofany ze służby.

Powyższe rozważania można zakończyć fragmentem artykułu opublikowanego w 1931 r. w „Pośle Ewangelickim”, który najlepiej chyba określał S. Czerwińskiego, jego pracę na rzecz oświaty: *Ś.p. min. Czerwiński należał do rzędu tych ludzi, którym nawet przeciwnicy i wrogowie nie odmawiają szacunku i uznania. Umysł światły, charakter nieskazitelny, pracownik niestrudzony, a to wszystko połączone ze szczerą skromnością i prostotą w obęjściu oraz niezwykle ujmującą, sympatyczną powierchownością.*

www.iirp.prv.pl

Okręt ORP Sławomir Czerwiński

OSRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI W KONINIE PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W KONINIE

Projekt wydawniczy:

Słownik biograficzny nauczycieli Wielkopolski wschodniej

1. Wstęp

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie wraz z Pedagogiczną Biblioteką Publiczną w Koninie podjął inicjatywę przygotowania i wydania drukiem *Słownika biograficznego nauczycieli Wielkopolski Wschodniej*.

Głównym celem tego przedsięwzięcia jest upamiętnienie osób związanych z Wielkopolską Wschodnią (Konin, powiaty: koniński, kolski, słupecki, turecki), które w różnych formach i na różnych płaszczyznach zajmowały się bardzo szeroko rozumianym edukowaniem. Wielu nauczycieli pedagogów, instruktorów, katechetów położyło znaczące zasługi dla rozwoju edukacji w Wielkopolsce Wschodniej. Wielu też pochodzących z tego terenu z dobrymi skutkami nauczało w innych częściach Polski, ale także Europy i świata. Tych właśnie zasłużonych dla polskiej oświaty chcemy przypomnieć i utrwalić w *Słowniku*.

Żywimy nadzieję, że dzięki tej inicjatywie uda nam się także choćby w niewielkim stopniu wpłynąć na poprawę wizerunku polskiego nauczyciela, na wzmocnienie jego autorytetu. Ostatnie lata pokazują dobitnie, że został on poważnie nadszarpięty.

2. Założenia merytoryczne

Słownik przygotowany będzie według metody holenderskiej: wszystkie zebrane biogramy zostaną opublikowane w pierwszym tomie w kolejności alfabetycznej, a kolejne tomy wydawane będą w miarę gromadzenia nowych biogramów.

Kryteria doboru haseł są następujące:

- osoba musi być związana z Wielkopolską Wschodnią bądź przez fakt urodzenia, bądź poprzez swoją działalność,
- osoba musi być związana z szeroko pojętą edukacją, prowadzoną na rzecz dzieci, młodzieży dorosłych itp.,
- opublikowane zostaną tylko biogramy osób zmarłych.

3. Konstrukcja biogramu powinna wyglądać następująco:

- prezentacja postaci
  - nazwisko i imię lub imiona, pseudonimy, ramowe lata życia (bez podawania szczegółowej daty – dnia i miesiąca), określenie zawodu lub charakteru działalności, zajmowane stanowiska, sprawowane urzędy lub posiadane stopnie wojskowe
- bieg życia
  - dzień, miesiąc i miejsce urodzenia (przy mniej znanych miejscowościach należy określić bliżej ich położenie geograficzne lub przynależność administracyjną)
  - imię ojca, imię i nazwisko panińskiej matki, zawód lub stanowisko ojca, ewentualnie zawód lub sferę działalności matki (w niektórych przypadkach można zamieścić także wzmianki o rodzeństwie)
  - nazwisko rodowe – w przypadku kobiet używających nazwiska męża
  - wychowanie i wykształcenie (o ile da się odtworzyć)
  - chronologiczne przedstawienie najważniejszych wydarzeń życiowych
  - działalność zawodowa, społeczna, pełnione funkcje, zajmowane stanowiska, twórczość, ewentualnie stan majątkowy, ważniejsze zmiany w miejscach pobytu, fakty z życia osobistego, zwłaszcza te, które miały wpływ na działalność edukacyjną, zaakcentowanie związków z regionem, ważniejsze odznaczenia i nagrody (wydarzenia szczególne, ważne dla opisywanej postaci, należy zaopatrzyć w ewentualne dokładne daty, jeżeli da się je ustalić)
  - dokładna data i miejsce śmierci oraz ewentualnie miejsce pochowania (można także podać informację o stosunkach rodzinnych – np. imię, nazwisko, pochodzenie społeczne lub zawód męża czy żony, datę zawarcia małżeństwa, imiona dzieci)

- bibliografia
- fotografia (o ile istnieje taka możliwość)

4. Terminarz

- lipiec-wrzesień 2011 – ogłaszanie informacji o projekcie
- do 31 października 2011 – nabór współpracowników połączony ze zgłaszaniem nazwisk, których biogramy mogłyby się znaleźć w *Słowniku*
- do 31 marca 2012 – przyjmowanie biogramów opracowanych według ustalonych kryteriów
- do 31 sierpnia 2012 – opracowanie redakcyjne
- do 30 września 2012 – wydruk
- ok. 14 października 2012 – promocja *Słownika*

5. Komitet Redakcyjny

dr Piotr Gołdyn (przewodniczący Komitetu Redakcyjnego)

dr Zbigniew Budny

dr Elwira Jeglińska

dr Jolanta Kmieć

mgr Aleksandra Czajkowska

mgr Wioletta Poturała

6. Dane kontaktowe

- wszelkich informacji na temat projektu udziela przewodniczący Komitetu Redakcyjnego dr Piotr Gołdyn 724 422 332; pgołdyn@odnkonin.pl
- propozycje biogramów oraz wolę współpracy można zgłaszać pod wyżej wymienionym adresem mejlowym przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego bądź pod adresem placówki: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, 62-510 Konin, ul. Przemysłowa 7 – z dopiskiem: „Słownik biograficzny nauczycieli Wielkopolski Wschodniej”

Jolanta Kmieć konsultant ODN-u w Koninie

Polska i Europa wobec islamu

W naszym kraju mieszka coraz więcej obcokrajowców – są to ludzie różnych wyznań i tradycji. Wejście do Unii Europejskiej jeszcze bardziej otworzy Polskę na obce dla nas obszary kultury. Współczesna Polska to dziś kraj katolicki, jednak w swojej historii ma zapisaną piękną kartę tolerancji i swobody religijnej. Wpływ i wzajemne przenikanie odmiennych tradycji zawsze służą rozwojowi państwa i jego obywateli.

Pozostałością tego polskiego wariantu wielokulturowości są pamiątki architektoniczne – szczerboko zachowane synagogi, cerkwie czy cmentarze różnych wyznań. Możemy też długo wymieniać ślady w szeroko rozumianej kulturze i życiu społecznym – począwszy od muzyki, a skończywszy choćby na gastronomii (np. tatar czy kołduny należące do tradycji tatarskiej).

Szczególne miejsce w kulturze polskiej zajmuje islam. Nasi rodzimi muzułmanie osiedlili się 300 lat temu w okolicach Białegostoku – sprowadził ich Jan III Sobieski. Do dziś są tam czynne meczety i cmentarze muzułmańskie – można je obejrzeć na Podlaskim Szlaku Tatarskim, który również obfituje w perły architektury cerkiewnej. W Polsce tatarskie meczety są bardzo ciekawe, nie są jednak tak bogate jak te na Wschodzie. Dominuje tu prostota i skromność. Zbudowane są z drewna, stoją w otoczeniu wiekowych drzew, które mogą niejedną historię opowiedzieć. Na pierwsze spojrzenie budynki nie różnią się od innych, lecz gdy przyjrzymy się im uważnie, zauważymy skromne minarety zakończone półksiężycem. Wewnątrz budynków są umieszczone muhiry – zdobione arabskie kaligrafie w ramach. Dla nas ciekawostką jest to, że część kobieca jest oddzielona od męskiej za pomocą zasłony. Mizarami natomiast to muzułmańskie cmentarze – na nagrobnych tablicach zapisane są typowe dla kręgu cywilizacji islamskiej imiona w języku polskim i arabskim lub cyrylicą.

Nasi Tatarzy są częścią integralną całego społeczeństwa, nie są też dziś wszyscy wyznawcami Allacha. We współczesnej Polsce mamy meczety w Gdańsku, Warszawie i we Wrocławiu, domy modlitwy w Białymstoku, Katowicach, Poznaniu, Chełmie, Rzeszowie i w Suchowoli. Uczęszczają do nich nie tylko nasi Tatarzy, ale i emigranci, których coraz więcej przybywa po to, by zdobyć tu wykształcenie, pracę czy uzyskać azyl polityczny.

W Warszawie na ulicy Tatarskiej mieści się Muzułmański Cmentarz Tatarski założony w 1867 roku; chowani tu są nie tylko Tatarzy, ale i inni wyznawcy islamu – między innymi leży tu tłumacz Mounir Bouamarane, który zginął w Iraku wraz z Waldemarem Milewiczem. Drugi warszawski cmentarz zwany kaukaskim niszczyje. Chowano na nim ludzi nauki – między innymi spoczywa tu Jan Buczacki, autor pierwszego tłumaczenia Koranu na język polski. Są tu też nagrobki żołnierzy rosyjskich i polskich wyznania muzułmańskiego.

W Polsce w 2005 roku utworzono w Janikowie (w regionie kujawsko-pomorskim) Centrum Promocji Dialogu, Współpracy Kulturalnej i Edukacji. Dzięki tej muzułmańsko-katolickiej współpracy syjamskie bliźniaczki Daria i Olga zostały szczęśliwie rozdzielone przez lekarzy z Arabii Saudyjskiej – operację sfinansował król Arabii.

I tak moglibyśmy mnożyć przykłady dobrosąsiedztwa z niedalekiej naszej wspólnej historii.

***

Czy Europa boi się islamu?

Chyba nie ma na to pytanie jednoznacznej odpowiedzi.

NIE

Przykładem na odpowiedź negatywną jest Francja. W dniu 29 marca 2009 roku we Francji przybył nowy departament Majotta (należący do zamorskiej wspólnoty terytorialnej Francji), a wraz z nim 200 tys. muzułmańskich obywateli. Mieszkańcy poprzez referendum wypowiedzieli się za przyłączeniem do Francji, a państwo to z otwartymi rękoma przyjęło ich ze względu na strategiczne położenie wyspy. Z tym aktem wzrosła liczba mieszkańców muzułmańskich we Francji. Nowa prowincja będzie musiała się uporać z wieloma problemami. Cała administracja i mentalność prowincji wymaga zmian, dostosowania do europejskich standardów. Nowych obywateli francuskich będzie obowiązywał zakaz poligamii – związki już zawarte są uznane za ważne w obrębie prawa cywilnego, nowych nie można zawierać. Utracili znaczenie sędziowie muzułmańscy sprawujący dotychczas rządy na wyspie. Wszyscy obywatele muszą mieć dowody tożsamości. Warto dodać, że część z głosujących nie miała dokumentów,

ale wystarczyło poświadczenie dwu świadków o tożsamości głosującego. Francja nie obawiała się tych trudności, widząc korzyści dla swoich mieszkańców – podobnie zresztą jak i wyspiarze, którzy głosowali za przyłączeniem swojej ziemi do obcego im kulturowo i mentalnie państwa.

Od kilku lat w Niemczech systematycznie wzrasta liczba obywateli przechodzących na islam. W tym 80-milionowym państwie mieszka ponad 3 miliony muzułmanów – w większości są to uchodźcy pochodzący z Turcji i ich rodziny. Takie dane prowadzi Centralny Instytut Islamski w Soest. Szeft naukowej placówki z Saest Salim Abdullah twierdzi, że jednym z motywów przechodzenia na islam jest zademonstrowanie solidarności z muzułmanami: „zawsze wtedy, gdy islam staje się przedmiotem oszczerstw i ataków, obserwujemy rosące poparcie”¹. Z jego badań wynika też, że zazwyczaj dokonują tego ludzie z wyższym wykształceniem, a 60 procent w tej grupie stanowią kobiety. I nie zmienia się to od lat – co pokazują obecne statystyki.

TAK

Przykładem tego jest Szwajcaria. Według spisu powszechnego w 2000 roku w Szwajcarii było 310 tys. muzułmanów, obecnie media szacują ich liczbę na 400 tys., w tym praktykujących 50 tys. – na ogólną liczbę 7,5 milionów obywateli państwa. Większość obywateli wypowiedziała się pozytywnie w referendum dotyczącym zmodyfikowania konstytucji (72 artykuł) i dodania zdania zabraniającego wznoszenia meczetów na terytorium państwa.

Kościół alarmuje, powołując się na dane statystyczne. Najwyższy przyrost naturalny ludności jest w krajach muzułmańskich. W religii tej największą uwagę zwraca się na potomstwo – w przeciwieństwie do katolickiej Europy, gdzie w mentalności przeciętnego chrześcijanina najważniejszy pozostaje standard życia. Większa ilość potomków automatycznie powoduje zubożenie rodziny, a tym samym obniżenie standardu życia. Nasze społeczeństwo powoli się starzeje, potrzebuje emigrantów – szczególnie w Europie Zachodniej – do opieki nad ludźmi starszymi i chorymi. Stajemy się społeczeństwem nastawionym na komfort życia. W islamie jest nie do przyjęcia pozostawienie rodziców bez opieki czy też świadomy brak potomstwa.

¹ „Sueddeutsche Zeitung” 2007, z dnia 6 stycznia.

A jakie jest nasze wyobrażenie o islamie, judaizmie czy innych gałęziach religii, których wspólnymi korzeniami jest Stary Testament? Skąd się biorą błędne interpretacje i stereotypy? Kiedyś moje miasto – Konin – było miastem wielu kultur: polskiej, żydowskiej i niemieckiej, lubili tu przyjeżdżać Cyganie ze swoim folklorem. Było ciekawie i barwnie, szczególnie w dni jarmarków. Wojna, okupacja i czasy powojenne częściowo zniszczyły ten klimat. Ale w historii nie ma luk, pustych przestrzeni – ich miejsca wypełniają się innymi ludźmi i wydarzeniami. Historia zostaje i należy ją cenić, bo naród bez przeszłości nie ma przyszłości – jak mówi jedna z wielu mądrości żydowskich.

* * *

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w nowym roku szkolnym proponuje zajęcia dla nauczycieli dotyczące tema-

tyki religioznawczej. W ramach kursów doskonalących dla nauczycieli zorganizowane zostanie szkolenie z zakresu trzech wielkich religii: judaizmu, katolicyzmu i islamu. Będziemy starali się krótko przedstawić podstawowe założenia tych wyznań, określić podobieństwa i różnice, wyświetlić przyczyny współczesnych konfliktów religijnych, a także odpowiedzieć na pytanie, skąd biorą się błędne interpretacje i stereotypy. Zajęcia poprowadzą: dr Piotr Gołdyn – teolog, historyk Kościoła, dr Piotr Kwiatkiewicz – specjalista zagadnień arabskich, dr Jolanta Kmieć – autor wielu prac poświęconych tematyce orientalnej i żydowskiej.

* * *

Artykuł ten pisałam rano, po południu jeszcze tego samego dnia w Oslo wybuchła bomba, a na wyspie zabito kilkadziesiąt osób. Dlaczego? Po to, by

ratować Europę przed islamem – jak twierdzą ortodoksyjne środowiska – czy też może jeden człowiek... Skutki tego czynu zostaną na długo w pamięci tych, którzy przeżyli oraz w rodzinach zamordowanych. Oslo – kraj spokoju, oaza dla wszystkich uciekinierów, prześladowanych za inne poglądy polityczne i religijne... Jaki będzie teraz ten kraj? Norwegię znam doskonale, w sierpniu znów tam lecę – co zastanę? Na pewno smutek, żal i przerażenie, które czuje się w rozmowach telefonicznych.

Myślę, że powinniśmy jak najwięcej mówić o naszych różnych przekonaniach religijnych i politycznych. Zawsze sądziłam, że Skandynawowie mają fantastyczny poziom edukacji w tej dziedzinie, a tu – proszę, klęska edukacyjna na polu tolerancji. O tym i o innych zagadnieniach będziemy mówili również, wsłuchując się w Państwa wypowiedzi na przygotowanych przez nas szkoleniach.

Olga Boksa dziennikarka „Echa Turku”

Turkowskie szkoły kuźniami talentów?

Młodych zdolności i talentów tu nie brak.

Już po raz drugi w Turku zorganizowano Galę Zdolności i Talentów. W związku z tym, że zakończony właśnie rok szkolny był ogłoszonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej Rokiem Odkrywania Talentów, w szczególnie sposób nagrodzono i wyróżniono wybitnych uczniów.

Swoje umiejętności najczęściej pokazują oni w konkursach organizowanych co roku przez doradcę metodycznego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Koninie Panią Elżbietę Frasunkiewicz. Podczas gali jej uczestnicy mogli poznać próbki niektórych talentów.

– *To my, dorośli jesteśmy odpowiedzialni za marzenia, z którymi przychodzą do nas dzieci. Nie zaniechajmy żadnej okazji do osiągnięcia przez dziecko sukcesu, bo każde ziarenko piasku może stać się perłą, potrzebna jest tylko odpowiednia muszla* – uważa Elżbieta Frasunkiewicz. Aby docenić zarówno utalentowane dzieciaki, jak i ich opiekunów i nauczycieli, od ubiegłego roku przygotowuje ona Turkowską Galę Zdolności i Talentów, która w tym roku odbyła się w poniedziałek, 20 czerwca w Szkole Podstawowej nr 4.

W roku szkolnym 2010/2011 Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie zorganizował pięć konkursów. Najdłuższy, bo już 9-letni staż ma rywalizacja w zakresie czytania ze zrozumieniem dla uczniów klas III szkół podstawowych przygotowywana od samego początku przez Elżbietę Frasunkiewicz: – *Celem konkursów jest budzenie i rozwijanie zainteresowań i talentów, motywowanie szkół do podejmowania różnorodnych działań w zakresie pracy z uczniem zdolnym oraz rozwijanie umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w praktycznym działaniu* – uważa. To ona przywitała zgromadzonych w „czwórce” gości, w szczególności uczestników konkursów, laureatów, uczniów wyróżnionych i finalistów. – *To*

oni swą pracowitością, talentami i zaangażowaniem osiągnęli najwyższe wyniki. Ich pasje, zainteresowania i hobby często przekładają się na niezwykle osiągnięcia, które powinny spotkać się z uznaniem. Uczeń zdolny powinien być zauważony i doceniony, warto więc podejmować działania związane z eksponowaniem osiągnięć i sukcesów naszej młodzieży – mówiła prowadząca.

Podczas imprezy podsumowano osiągnięcia konkursowe, po pierwsze w czytaniu ze zrozumieniem. Były to zmagania wieloetapowe, uczniowie przechodzili przez część szkolną, gminną, miejską i powiatową – do etapu międzypowiatowego. Tegoroczny powiatowy konkurs odbył się w Szkole Podstawowej w Brudzewie, natomiast ostatni jego etap w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Koninie. Laureatem powiatowego konkursu został Mateusz Filipiak – uczeń SP w Boleszczynie, wyróżniono także Weronikę Grzelak z SP w Kunach. Finalistą etapu powiatowego został Patryk Kostrzewa z turkowskiej „czwórki”.

Z kolei finalistami międzypowiatowego etapu zostali Weronika Grzelak, Mateusz Filipiak, Michał Tomaszak (SP nr 5 w Turku) oraz Miłosz Chrzempiec (SP nr 1 w Turku). Tytuł laureata przypadł uczniowi z Koła, ale wyróżnienie

uzyskał Mateusz Filipiak, który pokonał 25 uczniów z 4 powiatów: kolskiego, konińskiego, tureckiego i słupeckiego, czym potwierdził swoje umiejętności.

Uczniów do konkursu przygotowały nauczycielki: Lidia Pasturek, Bożena Podębska, Lilla Włodarczyk, Ewa Ćwiek i Jadwiga Malińska. Tego dnia podziękowano też Pani Agnieszce Ordon, dyrektor SP w Brudzewie oraz zastępcy dyrektora Teresie Płuciennik za gościnę podczas organizacji powiatowego konkursu.

W tym roku odbyła się piąta edycja Miejskiego Konkursu Języka Polskiego w zakresie gramatyki i ortografii dla uczniów klas 6. Jej laureatem został Jakub Kałużny (SP nr 1), wyróżnienie otrzymał Michał Gębalski (SP nr 5). Uczniowie zostali przygotowani przez Ewę Pawlak i Ewę Kopańczyk.

Również po raz piąty uczniowie klas 6 brali udział w Miejskim Konkursie

Przyrodniczym. Laureatem tej edycji został uczeń „jedynki” Jakub Kałużny, wyróżnienie otrzymała Ramona Kaczowska (SP nr 5). Przygotowały ich: Krystyna Morek i Jolanta Idziak.

Po raz piątą przygotowano też Międzypowiatowy Konkurs z Biologii dla Gimnazjalistów. W tym roku Turek reprezentowali: Klaudia Mikołajczyk (Gim. nr 1), finalistka oraz Kamil Fret (Gim. nr 2), który uzyskał tytuł laureata. Uczniowie zostali przygotowani przez p. Jadwigę Perlińską i p. Mariolę Koch.

Po raz drugi szóstoklasiści przystąpili do Konkursu Języka Angielskiego. Jego laureatem został Adam Gośliński, natomiast wyróżnienie przypadło Adrianowi Najmrockiemu. Obaj są uczniami SP nr 1 w Turku, a przygotowali ich Magdalena Sobczak i Tomasz Gutaj.

Wszystkim uczniom szczególnie mocno gratulowano i życzo no dalszych sukcesów oraz satysfakcji z poznawania

dziedzin wiedzy, którymi w szkole zainteresowali się w sposób szczególny. Podkreślano jednak przy tym, że zdolny i utalentowany to nie tylko ten, który wygrywa konkursy, uzyskuje dobre wyniki w nauce, ładnie mówi, szybko czyta czy dobrze liczy. To również ten, który pięknie śpiewa, tańczy, gra, maluje oraz ten, który wyróżnia się w sporcie.

Prowadząca galę podkreślała też, że Turek ma bardzo twórcze środowisko nauczycielskie, a pedagogom – dziękując za wkład pracy – życzyła, aby szkoły były pełne radosnych, utalentowanych, mądrych i zdrowych dzieci, które lubią szkołę i lubią się w niej uczyć.

Tego dnia w „czwórce” młodzi aktorzy i muzycy także pokazali, co potrafią. Zaprezentowali się między innymi: gitarzysta Michał Koszykowski, który uzyskał nagrodę publiczności, znany już i ceniony Teatr Szpilka oraz Daria Olas, Aleksandra Szumińska i Natalia Skowron.

Agnieszka Graczyk bibliotekarka PBP w Koninie Filii w Turku

Miejsce Odkrywania Talentów: Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie Filia w Turku

Rok szkolny 2010/2011 jest już za nami. Oprócz codziennej pracy związanej z realizacją głównych zadań Biblioteki, dostarczył nam zupełnie nowych zadań i doświadczeń. Wśród podejmowanych przez nas inicjatyw na szczególną uwagę zasługuje ta związana z ogłoszonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej **Rokiem Odkrywania Talentów**.

Inauguracja tej ogólnopolskiej akcji miała miejsce 30 września 2010 roku w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Jej ambasadorami zostali: aktorskie małżeństwo Małgorzata Ostrow-

ska-Królikowska i Paweł Królikowski, żeglarz Mateusz Kusznierewicz, artysta grafik Andrzej Pągowski oraz prof. dr hab. Łukasz A. Turski. Głównym celem tej inicjatywy było zwrócenie uwagi na specjalne potrzeby edukacyjne zdolnych i utalentowanych dzieci. Efektem tej akcji było powstanie na stronie internetowej www.roktalentow.men.gov.pl mapy pozaszkolnych miejsc odkrywania talentów. Znalazły się tam konkretne miejsca, w których uzdolnione dzieci mogą rozwijać swoje pasje.

Takim miejscem została również nasza Biblioteka. W celu otrzymania

tytułu Miejsca Odkrywania Talentów należało najpierw dokonać elektronicznego zgłoszenia na wspomnianej stronie internetowej. Potem przystąpiliśmy do działań. Oto niektóre z nich:

- opracowanie i rozpowszechnianie zestawień bibliograficznych na temat dzieci uzdolnionych i form pracy z nimi. Były to zestawienia „Każde dziecko ma talent” oraz „Rozwijanie aktywności twórczej ucznia”. Zestawienia zostały przekazane do szkół i innych placówek oświatowych i wychowawczych;

- przygotowanie informacyjnej gazетки ściennej „Rok szkolny 2010/2011 – Rokiem Odkrywania Talentów”,
- systematyczne prezentowanie w bibliotecznej gablocie literatury na temat talentów dzieci,
- zamieszczanie w lokalnej prasie artykułów dotyczących wyjątkowych uzdolnień dzieci.

Sz szczególnie dużo satysfakcji dała nam jednak praca z samymi dziećmi. To w końcu głównie z myślą o nich rok szkolny 2010/2011 został ogłoszony Rokiem Odkrywania Talentów.

Jedne z takich zajęć odbyły się w maju pod hasłem „Pomagam sobie – pomagam innym”. Samo hasło nie było przypadkowe, wiązało się bowiem z inną ogólnoeuropejską inicjatywą, czyli Europejskim Rokiem Wolontariatu. W zajęciach wzięli udział uczniowie klas szóstych szkoły podstawowej.

Głównym celem spotkania było:

- podkreślenie znaczenia wolontariatu we współczesnym świecie,
- uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych ludzi oraz zaakcentowanie konieczności pomagania ludziom będącym w trudnych sytuacjach życiowych,
- popularyzowanie takich wartości, jak empatia, bezinteresowność, współczucie,
- wskazanie korzyści, które daje nam pomaganie innym ludziom.

Zajęcia zostały tak przygotowane, aby każde dziecko mogło pochwalić się tym, co potrafi najlepiej. Była więc grupa muzyczna, plastyczna oraz teatralna. Wykazując wiele kreatywności oraz pomysowości, uczniowie przygotowali trzy prezentacje, których tematem było bezinteresowne pomaganie innym. Najpierw grupa muzyczna wykonała utwór z repertuaru zespołu Dwa Plus Jeden *Chodź, pomaluj mój świat*. Talenty teatralne prezentowali przedstawiciele drugiej grupy. Przygotowali oni i przedstawili pantomimę pod tytułem *Bajka o językach*. Zdolnościami plastycznymi wykazała się ostatnia grupa, której zadaniem było przygotowanie plakatów propagujących pomaganie innym. Całe spotkanie przebiegało w miłej i pracowitej atmosferze, dzieci z ogromnym zaangażowaniem przygotowywały swoje występy, by potem zaprezentować efekty swojej pracy.

„Tajemnicze bajki z lasu” – pod takim szyldem odbyły się w naszej Filii inne zajęcia literacko-plastyczne. Dzieci, które wzięły w nich udział, tworzyły prace plastyczne w oparciu o audiobook. Wykorzystane podczas zajęć zwroty dźwiękonaśladowcze oraz opisy przyrody pozwoliły dzieciom znaleźć się bliżej natury, rozwijając ich wyobraźnię i fantazję. Podczas spotkania powstały kolorowe prace ilustrujące królestwo skrzatów Skrzatulkowo, smoka Edzia, który wypuszcza kolorowe baloniki, ogródek pełen warzyw z olbrzymią dynią, która stała się herbem tej fascynującej krainy. Na zakończenie zajęć dzieci wykonały minikoncert.

Dzięki takim działaniom nasza Filia otrzymała tytuł oraz tablicę pamiątkową „Miejsca Odkrywania Talentów”. Tytuł ten zobowiązuje, stanowi bowiem wyróżnienie dla placówek, które w istotny sposób przyczyniają się do odkrywania i wspierania zainteresowań oraz uzdolnień dzieci i młodzieży. Nie osiadamy zatem na laurach, tylko planujemy dalsze, twórcze inicjatywy. Zachęcamy także inne biblioteki do działań na rzecz uzdolnionych dzieci. Rok Odkrywania Talentów wprawdzie się skończył, ale tytuły „Szkoła Odkrywców Talentów” i „Miejsce Odkrywania Talentów” będą przyznawane nadal. Informacje o dalszych działaniach związanych z odkrywaniem talentów można znaleźć na stronie www.ore.edu.pl/odkrywamytalenty.

Mariola Andrzejewska, Agnieszka Mujta, Dorota Wierońska nauczycielki Przedszkola nr 32 w Koninie

Teatr, magia i życie

Nasze spotkanie z projektem **Come-nius** rozpoczęło się jesienią 2009 roku, kiedy nawiązaliśmy dwuletnią współpracę z placówkami oświatowymi z zagranicy. Naszymi partnerami zostały placówki z Bułgarii, Rumunii, Turcji, Włoch i Hiszpanii. Projekt miał na celu:

- poznanie krajów Europy, praw dziecka i edukacji wielokierunkowej,
- rozwijanie wiedzy o kulturze własnego narodu oraz krajów partnerskich,
- poznanie stylu życia w innych krajach oraz zaznajomienie dzieci z poczuciem tolerancji dla innych kultur i językowych różnic,
- motywowanie dzieci do poznawania kultury i tradycji narodów Europy poprzez uczestnictwo w teatralnych aktywnościach,
- emocjonalne zaangażowanie dzieci, nauczycieli i rodziców poprzez własnoręczne robienie dekoracji, strojów, lalek, kukiełek oraz odgrywanie historyjek i tworzenie zabaw opartych na bajkach,
- doskonalenie umiejętności społecznych, uczenie się rozwiązywania problemów i poszukiwania alternatywnych sposobów zapobiegania konfliktom oraz przestrzegania zasad współżycia w grupie.

Wyznaczone cele realizowaliśmy m.in. poprzez internet, będący środkiem przekazu obrazów, doświadczeń, pomysłów i zdjęć. Natomiast podczas wizyt roboczych w poszczególnych krajach wymienialiśmy się prezentacjami multimedialnymi teatryków w wykonaniu przedszkolaków, nagraniami DVD z piosenkami i tańcami dziecięcymi oraz

muzyką ludową, pracami plastycznymi dzieci. Język angielski był językiem roboczym projektu, jednak dzieci i nauczyciele mogli poznać również języki innych krajów poprzez wymianę podręczników i bajek dziecięcych pisanych w narodowym języku krajów partnerskich.

W realizację projektu zaangażowane były wszystkie grupy w przedszkolu, nauczyciele oraz rodzice. Projekt integrował całą społeczność przedszkolną. Nauczyciele dzielili się swoimi doświadczeniami z pracy, rozwijali umiejętności korzystania z technologii komputerowej i informacyjnej oraz podnosili kompetencje językowe poprzez naukę języka angielskiego.

W czerwcu 2011 roku nasze przedszkole gościło 17 nauczycieli z krajów partnerskich. Program wizyty obejmował uroczyste powitanie gości przez dzieci i pracowników Przedszkola nr 32 z oddziałami integracyjnymi w Koninie wraz z przedstawicielem władz miasta Konina Zastępcą Prezydenta Dariuszem Wilczewskim. Następnie delegacja miała okazję zapoznać się z warunkami, jakie zapewniamy dzieciom w naszej placówce oraz uczestniczyć w części artystycznej w wykonaniu naszych przedszkolaków.

Ważnym punktem programu była wizyta w Urzędzie Miejskim w Koninie i spotkanie z przedstawicielami władz miasta. Podczas spotkania nauczyciele z krajów partnerskich zostali zapoznani z systemem edukacji obowiązującej w naszym kraju oraz rozwiązaniami organizacyjnymi konińskiej oświaty.

Miłym akcentem wizyty był udział naszych gości w uroczystym zakończeniu roku szkolnego 2010/2011 dzieci kończących edukację przedszkolną. Uroczystość odbyła się w Klubie Energetyk, z którym od lat blisko współpracujemy. Swoją obecnością zaszczylicili nas przedstawiciele władz miasta: Za-

stępca Przewodniczącego Rady Miasta Zenon Chojnacki, Zastępca Prezydenta Miasta Konina Dariuszem Wilczewski, Przewodnicząca Komisji Edukacji i Kultury Elżbieta Siudaj Pogodska, Kierownik Wydziału Kultury, Sportu i Rekreacji Henryk Kuśmirek, Dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Koninie Piotr Gołdyn, Kierownik Klubu Energetyk Dariusz Lis i Inspektor Wydziału Oświaty UM w Koninie Barbara Pawłowska. Uroczyste spotkanie zakończyło się słodkim poczęstunkiem zorganizowanym przez rodziców dzieci oraz sponsorów w ogrodzie przedszkolnym naszej placówki.

Podczas wizyty w naszym mieście goście zagraniczni mieli okazję zapoznać się z kulturą i tradycjami naszego państwa i naszego regionu. Była więc okazja do obejrzenia tańców ludowych i skosztowania tradycyjnej kuchni polskiej. Niezapomnianych wrażeń naszym gościom dostarczyło zwiedzanie pięknej konińskiej Starówki, wycieczka do Lichenia i znajdującej się tam Bazyliki oraz podziwianie urokliwych, konińskich jezior. Niezapomnianym więc przeżyciem był rejs statkiem, który trwał aż do zachodu słońca i zakończył się biesiadą przy ognisku.

Wizyta przebiegała w atmosferze przyjacielskiej, przy dużym zaangażowaniu władz miasta Konina, rodziców, dzieci, Rady Pedagogicznej i pracowników Przedszkola nr 32 z oddziałami integracyjnymi w Koninie oraz sponsorów.

Ostatnim dniem wizyty było zwiedzanie naszej stolicy – Warszawy, której widok wywarł na naszych gościach ogromne wrażenie. Jednak największe emocje pojawiły się podczas pożegnania. Łza kręciła się w oku, gdyż nie wiemy, czy jeszcze kiedyś się spotkamy. W każdym z nas pozostaną niezapomniane wrażenia i doświadczenia, które zdobyliśmy dzięki udziałowi w projekcie.

Piotr Gołdyn dyrektor ODN-u w Koninie

Aby pamięć o Marii Skłodowskiej-Curie wśród dzieci i młodzieży nie zaginęła

Polski Parlament ogłosił rok 2011 rokiem Marii Skłodowskiej-Curie. Ta wielka uczona została również wybrana Polką wszechczasów. Jednakże wśród dzieci i młodzieży osoba ta nie jest dostatecznie znana. Aby zmienić ten stan rzeczy, z inicjatywy senatora Ireneusza Niewiarowskiego Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie wraz z Telewizją Konin włączył się w obchody roku Marii Skłodowskiej-Curie poprzez organizację konkursów poświęconych jej osobie.

Inauguracja konkursów nastąpiła 14 marca br. w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Przyjmiu. W czasie imprezy przygotowanej przez uczniów i nauczycieli szkoły senator I. Niewiarowski omówił swoje „związki” z Marią Skłodowską-Curie. Przedstawiony został również zarys regulaminów konkursów i zasady uczestnictwa w nich. Z kolei redaktor Sławomir Papiera (TV Konin) przedstawił zasady głosowania na prace plastyczne uczniów szkół podstawowych. Miłym akcentem spotkania w przyjemskiej szkole było przedstawienie uczniów klas I-III, którzy za pomocą gestów, obrazów i słów przybliżyli najważniejsze wydarzenia z życia Polki wszech czasów. Uczniom tym należą się szczególnie wyrazy uznania, bowiem prezentacja zrealizowana była w języku angielskim.

Konkurs był skierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także do nauczycieli. Uczniowie szkół podstawowych swoją wiedzę na temat wielkiej polskiej noblistki dzielili się za pomocą prac plastycznych, w dwóch kategoriach wiekowych: I kategoria – uczniowie

wie klas I-III, II kategoria – uczniowie klas IV-VI. Spośród prac nadsyłanych do ODN-u w Koninie specjalnie powołana komisja wybrała po dziesięć najlepszych z każdej kategorii. Prace te zostały umieszczone na stronie internetowej Telewizji Konin. Zwycięzców wybierali zatem internauci, którzy oddawali swoje głosy na wspomnianej stronie internetowej.

Uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych sprawdzili swoją wiedzę na temat Marii Skłodowskiej-Curie w konkursach wiedzy. Ze względu na dużą liczbę uczniów zgłoszonych do konkursu (61 gimnazjalistów i 28 uczniów szkół ponadgimnazjalnych) 10 maja br. w auli Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie zorganizowany został półfinał. Do ścisłego finału przeszło 14 uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 14 uczniów gimnazjów. Wszyscy oni wzięli udział w finale, który odbył się 17 czerwca br. w sali sesyjnej konińskiego ratusza.

Do udziału w konkursie zaproszono również nauczycieli różnych typów szkół i uczących różnych przedmiotów. Mieli oni przygotować scenariusz lekcji poświęcony Marii Skłodowskiej-Curie. Wpłynęło w sumie 11 scenariuszy opracowanych przez piętnastu nauczycieli. Swoim zakresem obejmowały zagadnienia z zakresu godzin wychowawczych, języka angielskiego, historii, chemii i fizyki.

Wszystkie konkursy zostały podsumowane w sali konińskiego ratusza 17 czerwca br. Uroczystość podsumowania i wręczenia nagród poprzedzona została finałem konkursu wiedzy. Obecni byli: inicjator konkursu – Ireneusz Niewiarowski, zaproszeni goście i lokalne media. O oprawę artystyczną zadbał uczniowie z gimnazjum w Skulsku.

Po części oficjalnej spotkania, w której między innymi dokonano podsumowania konkursu, przystąpiono do ogłoszenia laureatów i wręczenia nagród.

W konkursie plastycznym w kategorii klas I-III pierwsze miejsce zdobyła Joanna Wegner ze Szkoły Podstawowej w Sadlnie. Miejsce drugie przypadło Jakubowi Szymańskiemu ze Szkoły Podstawowej w Chełmnie, a trzecie Jasmine Wasilewskiej ze Szkoły Podstawowej

w Sadlnie. W kategorii klas IV-VI miejsce pierwsze zajęła Patrycja Kurczoba (Szkoła Podstawowa w Kawęczynie), drugą lokatę zajęła Magda Brandt (Zespół Szkół nr 2 w Kłodawie), a trzecią Anna Milewczyk (Szkoła Podstawowa w Helenowie Drugim).

Konkursy wiedzy rozstrzygnięte zostały następująco:

Gimnazja:

I miejsce – Marta Dębowska (Gimnazjum nr 4 w Koninie)

II miejsce – Daria Nyzio (Gimnazjum nr 1 w Koninie)

III miejsce – Cyntia Szymańska (Gimnazjum w Ślesinie)

Szkoły ponadgimnazjalne:

I miejsce – Joanna Jachnik (LO w Kole)

II miejsce – Sylwester Śniak (Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie)

III miejsce – Joanna Ratajczyk (II LO w Koninie).

Wyróżnienia przyznano także nauczycielom, którzy wzięli udział w konkursie na scenariusz lekcji poświęcony życiu i działalności Marii Skłodowskiej-Curie. Za ciekawe podejście do tematu i innowacyjność komisja złożona z konsultantów ODN-u w Koninie postanowiła wyróżnić cztery nauczycielki: Małgorzatę Nożewską i Anetę Nowak (obie ze Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej w Przyjmiu), Katarzynę Bider (nauczycielkę Szkoły Podstawowej w Helenowie) oraz Anetę Górską (nauczycielkę z Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kawęczynie). Cieszy fakt, że wśród osób wyróżnionych i biorących udział w konkursie byli nauczyciele uczący w szkołach noszących imię wielkiej polskiej noblistki, co może sugerować, że praca z patronem szkoły – szczególnie w roku jej poświęconym – jest aktywna.

W całym konkursie udział wzięło ponad 400 uczniów, którzy reprezentowali szkoły z Konina oraz powiatów kolskiego, konińskiego, słupeckiego i tureckiego. Udział tak dużej liczby dzieci, młodzieży i nauczycieli w konkursach poświęconych Marii Skłodowskiej-Curie był doskonałą okazją do tego, aby młodzież mogła poznać tę postać, która położyła wielkie zasługi dla nauki i dla Polski.

Justyna Ziomek konsultant ODN-u w Koninie

Relacja z IX Ogólnopolskiego Spotkania Nauczycieli Języka Angielskiego

„English Teaching Market” 27-29 czerwca 2011

C. Douglas Ades – spotkanie podsumowujące ETM 2011.

Setki nauczycieli z całej Polski pierwsze słoneczne dni wakacji spędziło w Starych Jabłonkach niedaleko Ostródy (woj. warmińsko-mazurskie), gdzie w dniach 27-29 czerwca 2011 roku odbyło się IX już Spotkanie Nauczycieli Języka Angielskiego. Spotkania „English Teaching Market” organizowane są corocznie w ramach Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – English Teaching, którego krajowym operatorem jest Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA. W spotkaniu uczestniczy jednorazowo ponad 500 osób, w przeważającej części są to nauczyciele z małych miast i wsi z całej Polski. Celem Programu jest wspieranie działań na rzecz poprawy poziomu nauczania języka angielskiego i jego promocja wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi oraz wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego spoza dużych aglomeracji miejskich.

Podczas spotkania nauczyciele mają możliwość udziału w warsztatach z nauczania języka angielskiego dotyczących metodyki nauczania, najczęściej spotykanych problemów związanych z nauczaniem w szkole, kultury krajów anglosaskich oraz w warsztatach przygotowujących nauczycieli do opracowywania projektów finansowanych ze środków ET, Unii Europejskiej i innych programów. Zajęcia prowadzone są przez znakomitych wykładców i trenerów. Na spotkanie zapraszane są także wydawnictwa, które prezentują najnowsze podręczniki i pomoce naukowe do nauczania języka angielskiego. W trakcie spotkania „English

Teaching Market” prezentują swą działalność także organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele programów pomocowych, z których szkoły i lokalne organizacje pozarządowe mogą pozyskać środki na działalność edukacyjną. W „ET Market” zaangażowane są również: Ambasada USA, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej. Spotkanie, oprócz bogatej oferty szkoleniowej, daje doskonałą okazję do poznania ciekawych ludzi, nawiązania kontaktów zawodowych i „naładowania akumulatorów” po wyczerpującym roku szkolnym.

W tegorocznym spotkaniu ETM uczestniczyło około 550 osób zaangażowanych w nauczanie języka angielskiego. Spośród nich większość, bo aż 403 osoby, to nauczyciele języka angielskiego uczący w szkołach publicznych i w przedszkolach, którzy przybyli ze wszystkich województw w Polsce. Pozostali uczestnicy spotkania to trenerzy, wykładowcy, prelegenci oraz przedstawiciele rządu, programów pomocowych, ambasady USA w Polsce, goście, wystawcy, wolontariusze i organizatorzy.

Oferta szkoleniowa konferencji była tego lata bardzo bogata i dostosowana do poziomu nauczania. Uczestnicy podzieleni zostali na dwie podstawowe grupy szkoleniowe: A – przeznaczona dla nauczycieli pracujących w przedszkolach i szkole podstawowej, oraz grupa B – zrzeszająca uczących w gimnazjach i szkołach średnich.

Każdy uczestnik spotkania miał możliwość uczestniczyć w przynajmniej 4 wykładach, 4 warsztatach oraz licznych prezentacjach. W pierwszym dniu tegorocznego spotkania Herbert Puchta poprowadził wykład inauguracyjny „Foreign language teachers can make a difference: Leadership qualities vs. management skills”; uczestnicy mieli też okazję obejrzeć show „Lippy & Messy”, które poprowadzili Teresa Lipiński i Simon Messing. Podczas trzydniowego intensywnego cyklu warsztatów i szkoleń uczestnicy dyskutowali o wykorzystywaniu technologii komunikacyjno-informacyjnych oraz gier i zabaw podczas lekcji języka angielskiego. Mówiono o tym, jak efektywnie przygotować uczniów do nowej

matury ustnej z języka obcego, jak pracować z uczniem z zaburzeniami przetwarzania słuchowego. Nauczyciele poznali techniki tworzenia opowiadań z uczniami na różnych poziomach zaawansowania, wymieniali doświadczenia i pomysły na temat rozwijania u uczniów umiejętności myślenia problemowego, pracy projektowej, urozmaicania nauki gramatyki, a także zmierzali się z meandrami angielskiej wymowy. Charyzmatyczna Jeanne Perrett odkryła w nauczycielach nowe pokłady energii i motywacji do pracy. Piotr Steinbrich dzielił się pomysłami na ciekawe lekcje z uczniami przygotowującymi się do egzaminu gimnazjalnego i maturalnego, a Marek Jędryka pokazał, jak w szkole XXI wieku magiczne zaklęcie „My-EnglishLab” sprawia, że prace domowe sprawdzają się same. Dr Jacek Pyżalski przedstawił zajmujący wykład dotyczący sytuacji trudnych w szkole, zaprezentował też wiele interesujących rozwiązań w tym zakresie wraz z ich pedagogicznym i wychowawczym kontekstem. Tradycyjnie już wszystkie wieczory ETM miały charakter integracyjny. Przy ognisku i tańcach integracyjnych prowadzonych przez animatorów KLANZY uczestnicy mieli okazję nawiązać nowe znajomości czy podzielić się wrażeniami z wykładów i warsztatów, w których uczestniczyli.

Tegoroczny „English Teaching Market” podsumował C. Douglas Ades, Sekretarz Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, który opowiedział o innych inicjatywach realizowanych w ramach programu „English Teaching”, między innymi o lekcjach z native speakerami w szkołach biorących udział w programie (sam poprowadził wiele takich zajęć). Zaprosił także do wzięcia udziału w kolejnym spotkaniu ETM, które odbędzie się za rok.

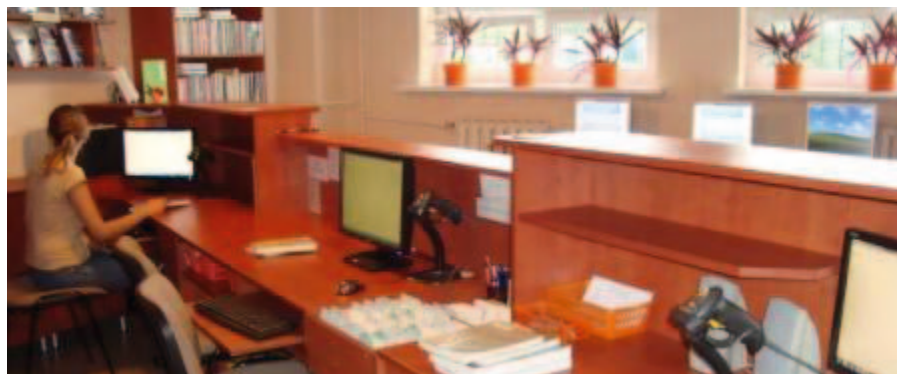
Nauczyciele opuszczali Stare Jabłonki usatysfakcjonowani oraz pełni entuzjazmu i inspirujących pomysłów. Wielu z nich zapewne wróci tam za rok, by dalej rozwijać swoje umiejętności metodyczne czy też poznać najnowsze rozwiązania w nauczaniu języka angielskiego.

Strona programu:

www.englishteaching.org.pl

Mira Olszak bibliotekarka PBP w Koninie

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna pół roku po „rewolucji”

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie wkrótce obchodzić będzie 60-lecie istnienia. To niemały wkład we wspieranie oświaty w regionie konińskim. Zdarzały się lata „chude”, ale były też lata 90. XX wieku, kiedy zainteresowanie naszą biblioteką osiągnęło apogeum. Tradycyjny sposób obsługi czytelnika był wówczas bardzo uciążliwy zarówno dla użytkowników, jak i bibliotekarzy. Należało wypełniać rewersy, które były ręcznie sprawdzane w kartotekach, a potem realizowane w magazynie. Każda wypożyczona książka musiała być ręcznie wpisana na karcie czytelnika i karcie książki. Kartoteki rozrastały się, ladę biblioteczną należało naprędce przystosowywać do ułokowania wielu nowych druków. Czytelnicy cierpliwie czekali w kolejkach. Przyglądaliśmy się z zazdrością tym bibliotekom, które zastosowały biblioteczne programy komputerowe tak szybko, jak to tylko było możliwe. Czytelnicy pokazywali nam nowoczesne karty elektroniczne, wpędzając nas w kompleksy. Zakup sprzętu i programu komputerowego dla tak dużej biblioteki jak nasza zdawał się przedsięwzięciem ponad możliwości. Nareszcie, pod koniec lat 90. pojawił się komputer w Dziale Gromadzenia i Opracowania zbiorów. Początkowo to urządzenie traktowane było jako ulepszona wersja maszyny do pisania. To był mały kroczek, ale bardzo ważny. Od tej pory każda zakupiona książka rejestrowana była elektronicznie. Trwało to kilkanaście lat. Komputerów przybywało. Wszystkie biblioteki korzystały z nowoczesnych technik obsługi użytkownika, a my pozostawaliśmy ostatnią „średniowieczną” biblioteką, jak czasem gorzko żartowaliśmy. Czytelnicy też

czasem żartowali, że przychodzą do nas, aby chłonąć atmosferę dawnych bibliotek. Nadchodziło jednak nieuniknione.

Zakup pierwszego modułu bibliotecznego programu SOWA miał miejsce w 2004 roku. Od tej pory na bieżąco każdy zakup rejestrowany był w programie i – co najważniejsze dla użytkownika – był opracowany, czyli posiadał opis katalogowy. Tak tworzyła się elektroniczna baza książek, zadanie, które jest podstawą wprowadzenia systemu elektronicznego. Nasza biblioteka wraz z filiami to około 180 tys. książek, a każdą trzeba wypożyczyć w kod i opracować w taki sposób, aby czytelnik miał pełną informację, np. o spisie treści. Prace nad tworzeniem bieżącej bazy trwały latami. Opracowanie retrospektywne zbiorów wykonywane było wolniej ze względu na kłopoty kadrowe biblioteki. Stworzenie strony internetowej naszej biblioteki umożliwiło użytkownikom dość czasochłonne przeszukiwanie nowości, ale to było jedyne możliwe ułatwienie. Stan ten utrzymywał się aż do stycznia 2011 roku.

Energiczne starania nowej pani dyrektor biblioteki doprowadziły do zakupu ulepszonej wersji programu SOWA - SOWA 2 format MARC 21. Moduł gromadzenie i opracowanie sprawił nieco kłopotu przy konwersji, ale szybko uporaliśmy się z problemem. Najważniejsze jednak było to, że kupiliśmy moduł: obsługa wypożyczalni, zamawiania i rezerwowania oraz serwis www i to nareszcie umożliwiło nam wejście w XXI wiek. Od stycznia 2011 roku każdy czytelnik z elektroniczną kartą naszej biblioteki może zarządzać swoim kontem, a więc prolongować termin wypożyczeń, zarezerwować książkę lub zamówić, gdy jest w danej chwili wypożyczona. Wszystkie czynności czytelnik wykonuje w dowolnym miejscu i czasie, łącząc się ze stroną internetową naszej biblioteki – www.pbpkonin.pl, a następnie otwierając *katalog on-line*.

Pół roku funkcjonowania tego systemu owocuje zwiększającą się z dnia na dzień liczbą rezerwacji i coraz częstszymi słowami satysfakcji użytkowników, którzy – przychodząc do biblioteki – odbierają gotowe rezerwacje bez potrzeby wyczekiwania na realizację rewersów. Jedynym znaczącym plusem tak późnego wejścia w elektroniczną obsługę czytelników jest fakt, że nie musimy w jakiś szczególny sposób instruować użytkowników, bo oni już wiedzą i bardzo cieszą się, że i my dołączyliśmy do dobrych bibliotek. Czasem tylko logowanie nastęrcza kłopot, ale telefonicznie lub podczas obecności czytelnika

w bibliotece wspólnie wyjaśniamy ewentualne przyczyny kłopotów. Najczęściej spotykanym problemem podczas logowania jest kolejność: najpierw trzeba wpisać nazwisko, a potem imię czytelnika. Hasłem jest pesel czytelnika, a po pierwszym logowaniu można hasło dowolnie zmieniać. Szczegółowe wskazówki o możliwościach działań znajdzie użytkownik na pierwszej stronie po zalogowaniu.

Generalnie zasady wypożyczeń pozostały bez większych zmian. Książki wypożycza się na okres około 2 miesięcy jak dotychczas i można je dowolnie przedłużyć pod warunkiem, że inni czytelnicy nie oczekują w kolejce. Przy zapisie należy okazać się dowodem osobistym. Kolejnym plusem dla czytelnika po wprowadzeniu obsługi elektronicznej jest fakt, że karta biblioteczna jest aktualna przez rok (np. zapis miał miejsce w czerwcu 2011, to karta ważna jest do czerwca 2012) – dotychczas obowiązywał rok kalendarzowy.

Użytkownik w katalogu on-line ma dostęp do informacji o zbiorach nie tylko Biblioteki Pedagogicznej w Koninie, ale też w jej filiach w Kole, Słupcy i Turku. Tworzymy wspólną z filiami bazę książek, ale też wspólną bazę czytelników, a więc karta biblioteczna pobrana w dowolnej agencji jest aktywna w pozostałych. Niestety, limit wszystkich wypożyczeń wynosi 5 książek. Czytelnik musi też książki odbierać i oddawać tam, gdzie je wypożyczył.

Praca i wygląd Wypożyczalni uległy całkowitej zmianie. Skończyło się żmudne przeszukiwanie kartotek, ręczne wypełnianie druków. Lada biblioteczna przeobraziła się w pulpit pod komputery i drukarki. W Wypożyczalni stoi 6 komputerów do dyspozycji czytelnika. Statystyki liczone są automatycznie, a upomnienia drukowane w systemie. Nasi czytelnicy muszą niestety przyzwyczaić się, że kary naliczane są automatycznie za każdą dobę i za każdą książkę. Mamy

nadzieję, że wkrótce wszyscy nasi czytelnicy przywykną do samodzielnego pilnowania terminów wypożyczeń. Kiedy użytkownik konta poda adres e-mailowy, to przed upływem terminu wypożyczenia otrzymuje automatycznie generowane przypomnienie. Podobnie system automatycznie wysyła informację o zwrocie zamówionej książki. Są to naprawdę ogromne ułatwienia dla użytkownika.

Zakupiliśmy też dla Czytelni moduły: akcesja czasopism, rejestracja pracy czytelnika i kartoteka zagadnieniowa oraz moduł skontrum. Użytkownik teraz może drogą internetową uzyskać informację o posiadanych przez bibliotekę i jej filie tytułach czasopism oraz przejrzeć kartotekę zagadnieniową. Od lat Biblioteka Pedagogiczna wiezie prym w regionie w bogatym wyborze czasopism pedagogicznych i nie tylko, a więc kartoteka zagadnieniowa jest bardzo obszerna i pomocna. Wielu czytelników piszących prace licencjackie, magisterskie, przygotowując materiały na lekcje chętnie korzysta z kartoteki, doceniając jej ogromną przydatność.

Wszystkie walory programu bibliotecznego poznamy pewnie po kilku latach, ale już dziś nasi użytkownicy na pewno odczuwają ogromną zmianę jakości obsługi. Wyszliśmy naprzeciw współczesnym oczekiwaniom, chociaż wciąż cieszą nas bezpośrednie kontakty i rozmowy z czytelnikami. Mamy nadzieję, że długo jeszcze będziemy służyć oświacie w regionie, wciąż kierując się zasadą niesienia zadowolenia i satysfakcji czytelnikom.

Laura Lewandowska bibliotekarka PBP w Koninie

Nowości książkowe w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie

- ❖ *Agresja elektroniczna wśród dzieci i młodzieży* / Jacek Pyżalski.- Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2011.
- ❖ *Alkohol i jego tajemnice : co musisz wiedzieć, zanim dorośniesz* / Elżbieta Zubrzycka ; il. Monika Pollak.- Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne Elżbieta Zubrzycka, 2011.
(Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne dla Dzieci)
- ❖ *Arteterapia : od rozważań nad teorią do zastosowań praktycznych* / red. Wiesław Karolak, Barbara Kaczorowska.- Łódź : Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, 2011.
- ❖ *Autyzm a niepełnosprawność intelektualna i opóźnienie w rozwoju : Skala Oceny Zachowań Autystycznych* / Jacek J. Błęszyński.- Gdańsk : Harmonia Universalis, 2011.
(Terapia, Diagnoza, Zaburzenia)
- ❖ *Badania narracyjne w psychologii* / red. nauk. Maria Straś-Romanowska, Bogna Bartosz, Magdalena Żurko.- Warszawa : Eneteia Wydawnictwo Psychologii i Kultury ; [Wrocław] : Instytut Psychologii Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego, cop. 2010.
(Seria Akademicka)
- ❖ *Czas na wyleczenie : podręcznik : stopnie do wyzdrowienia dla dorosłych dzieci alkoholików* / Timmen L. Cermak, Jacques Rutzky ; przekł. Piotr Żak.- Wyd. 2.- Kielce : Wydawnictwo Charaktery, 2011.
(Charaktery Biblioteka)
- ❖ *Czas na wyleczenie : przewodnik : droga do wyzdrowienia dla doro-*

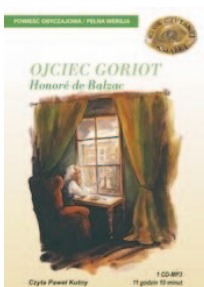
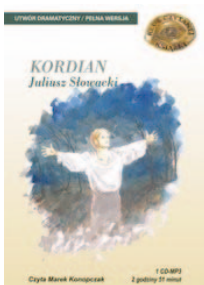
- słych dzieci alkoholików* / Timmen L. Cermak ; przekł. [z ang.] Piotr Żak.- Wyd. 2.- Kielce : Wydawnictwo Charaktery, 2011. (Charaktery Biblioteka)
- ❖ *Diagnostyka pedagogiczna : wybrane obszary badawcze i rozwiązania praktyczne* / Barbara Skalbani.- Wyd. 2.- Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2011.
  - ❖ *Diagnoza psychologiczna : proces, narzędzia, standardy* / Władysław Jacek Paluchowski.- Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2007. (Psychologia Wobec Współczesności. Podstawy Psychologii)
  - ❖ *Dziecko rysuje, maluje, rzeźbi : rozwój dzieci i młodzieży* / Julia Anastazja Sienkiewicz-Wilowska.- Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2011. (Jak Wspomagać)
  - ❖ *Edukacja małego dziecka : praca zbiorowa. T. 1, Teoretyczne odniesienia, tendencje i problemy* / pod red. Ewy Ogrodzkiej-Mazur, Urszuli Szuścik, Anny Gajdzicy.- Cieszyn : Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego ; Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2010.
  - ❖ *Edukacja małego dziecka : praca zbiorowa. T. 2, Wychowanie i kształcenie w praktyce* / pod red. Ewy Ogrodzkiej-Mazur, Urszuli Szuścik, Małgorzaty Zalewskiej-Bujak.- Cieszyn : Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego ; Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2010.
  - ❖ *Edukacja małego dziecka : praca zbiorowa. T. 3, Nowe konteksty, poglądy i doświadczenia* / pod red. Ewy Ogrodzkiej-Mazur [i in.].- Bielsko Biała : Wydział Nauk Humanistycznych i Studiów Międzynarodowych Wyższej Szkoły Administracji ; Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2010.
  - ❖ *Gdybyście wiedzieli, jak bardzo was kocham : jak pomóc trudnym dzieciom poprzez ustawienia rodzinne i holding* / Jirina Prekop, Bert Hellinger ; przekł. Ewa Urbańska, Zenon Mazurczak.- Warszawa : Wydawnictwo Czarna Owca, 2011. (BH Biblioteka Hellingerowska)
  - ❖ *Książki dla najmłodszych : od zera do trzech : poradnik* / Grażyna Lewandowicz-Nosal.- Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2011. (Biblioteki, Dzieci, Młodzież ; 1)
  - ❖ *Kultura popularna a tożsamość młodzieży współczesnej* / Dominika Czajkowska-Ziobrowska.- Poznań : Instytut Naukowo Wydawniczy „Maiuscula”, 2010.
  - ❖ *Mechanizmy przemocy w rodzinie : z pokolenia na pokolenie* / Agnieszka Widera-Wysoczańska.- Warszawa : Difin, 2010. (Ingram)
  - ❖ *Mózgowe porażenie dziecięce* / Maria Król.- Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2010. (Księga Pytań i Odpowiedzi)
  - ❖ *Naucz mnie samodzielności : zajęcia metodą Montessori dla Ciebie i Twojego dziecka* / Maja Pitamic ; [przekł. z jęz. ang. Iwona Wiśniewska].- Warszawa : Wydawnictwo Kropki Trzy, 2010.
  - ❖ *Nauczyciel języków obcych i jego niepełnosprawni uczniowie (z zaburzeniami i dysfunkcjami)* / Elżbieta Zawadzka-Bartnik.- Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2010.
  - ❖ *Nauczycielskie poniżanie : szkolna przemoc wobec dziewcząt* / Lucyna Kopciewicz.- Warszawa : Difin, 2011. (Ingram)
  - ❖ *Nieletnie : niebezpieczne, niegrzeczne, niegroźne?* / Dagmara Woźniakowska-Fajst.- Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2010.
  - ❖ *Niepełnosprawność i świat społeczny : szkice metodologiczne* / Jolanta Rzeźnicka-Krupa.- Wyd. 2.- Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2011.
  - ❖ *Nowa podstawa programowa z pomocą biblioteki szkolnej* / Monika Nagowska.- Warszawa : Agencja Sukurs, 2010.
  - ❖ *Nowe technologie w edukacji* / Roman Lorens.- Warszawa : Wydawnictwo Szkolne PWN ; Bielsko-Biała : ParkEdukacja, 2011.
  - ❖ *Oblicza psychopatii : obraz kliniczny i kategorie diagnostyczne* / Jarosław Groth.- Warszawa : Naukowe Wydawnictwo Scholar, 2010. (Zastosowania Psychologii)
  - ❖ *Praktyka ewaluacji w szkole : poradnik dyrektora* / Klemens Stróżyński.- Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2011.
  - ❖ *Prawne podstawy resocjalizacji* / Małgorzata Kuć.- Warszawa : Wydawnictwo C. H. Beck, 2011. (Skrypty Becka)
  - ❖ *Psychologia człowieka dorosłego : ciągłość, zmiana, integracja* / Piotr K. Oleś.- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2011.
  - ❖ *Psychologia rozwojowa : podstawowe pojęcia* / H. Rudolph Schaffer ; tł. [z ang.] Robert Andruszko.- Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2010.
  - ❖ *Psychologia twórczości plastycznej* / Stanisław Leon Popek.- Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2010.
  - ❖ *Psychoruchowy rozwój dziecka : diagnoza : propozycje wsparcia i pomocy rodzinie* / Elżbieta Maria Minczakiewicz.- Wyd. 2.- Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2010.
  - ❖ *Rodzinne i instytucjonalne środowiska opiekuńczo-wychowawcze* / red. Danuta Wosik-Kawala.- Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marie Curie-Skłodowskiej, 2011.
  - ❖ *Rozwój polskiej i ukraińskiej myśli pedagogicznej na przestrzeni XIX-XX wieku* / pod red. nauk. Anny Haratyk.- Wrocław : Oficyna Wydawnicza Atut - Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2011.
  - ❖ *Stereotypy niepełnosprawności : między wykluczeniem a integracją* / Maria Chodkowska [i in.].- Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2010.
  - ❖ *Wartości młodych katolików regionu konińskiego : studium katechetyczno-pastoralne na przykładzie wybranych szkół ponadgimnazjalnych regionu konińskiego* / Kazimierz Skoczylas.- Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2011.
  - ❖ *Wszyscy jesteśmy wychowawcami* / Anna Lipczyńska.- Kraków : Wydawnictwo Rubikon, 2011.
  - ❖ *Zarządzanie szkołą XXI wieku : perspektywa menedżerska* / Izabela Bednarska-Wnuk.- Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2010.
  - ❖ *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie : wybrane aspekty* / pod. red. Justyny Maciaszek.- Stalowa Wola : Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli, 2010.
  - ❖ *Zrozumieć kulturę popularną* / John Fiske ; przekł. Katarzyna Sawicka.- Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2010. (Seria Cultura)

Magdalena Włodarkiewicz bibliotekarka PBP w Koninie

Nowości audiowizualne w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie

KLUB CZYTANEJ KSIĄŻKI

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie poleca pakiet płyt MP3 „Klub czytanej książki”. Seria zawiera najważniejsze dzieła literatury w wersji dźwiękowej.

1. Andersen Hans Christian: *Baśnie*
2. Balzac Honoré De: *Ojciec Goriot*
3. Bédier Joseph: *Dzieje Tristana i Izoldy*
4. Brontë Emily Jane: *Wichrowe wzgórza*
5. Carroll Lewis: *Alicja w Krainie Czarów*
6. Diderot Denis: *Kubuś Fatalista i jego pan*
7. Doyle Arthur Conan: *Przygody Sherlocka Holmesa*
8. Grimm Wilhelm, Grimm Jakub: *Baśnie*
9. Łuszczewska Deotyma Jadwiga: *Panienka z okienka*
10. May Karl: *Winnetou*
11. Orzeszkowa Eliza: *Gloria Victis*
12. Perrault Charles: *Bajki*
13. Słowacki Juliusz: *Kordian*
14. Stevenson Robert Louis: *Wyspa skarbów*
15. Thackeray William Makepeace: *Pierścień i róża*
16. Twain Mark: *Przygody Tomka Sawyera*
17. Twain Mark: *Królewicz i żebrak*

DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Najpiękniejsze mity greckie

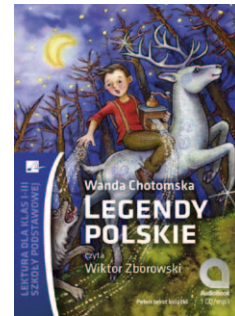
Autor: Dimiter Inkiow
Czyta: Piotr Fronczewski
Wydawca: Media Rodzina
Rok wydania: 2009

Najpiękniejsze mity greckie to zbiór najświetniejszych i najpiękniejszych mitów, który z pewnością zaciekawi każde dziecko. Mity greckie powstały przed wieloma wiekami i przetrwały do naszych czasów dzięki przekazom ustnym, a później zapisom skrybów. Dimiter Inkiow, wybitny twórca literatury dziecięcej, przedstawia mity greckie jako pasjonujące historie dla młodszych i starszych. Mity czyta Piotr Fronczewski, który bez wątpienia należy do grona najlepszych polskich aktorów.

2. Legendy polskie

Autor: Wanda Chotomska
Czyta: Wiktor Zborowski
Wydawca: Aleksandria
Rok wydania: 2009
Książka audio 1 CD – MP3

Legendy polskie to zbiór opowieści napisanych prostą, a jednocześnie niezwykle piękną i barwną polszczyzną przez Wandę Chotomską. Legendy czyta znakomity aktor Wiktor Zborowski.

Zapraszamy do wysłuchania następujących legend:

1. Legenda o Lechu, Czechu i Rusie
2. Legenda o Popielu i Mysiej Wieży
3. Legenda o Piaście i postrzyżynach jego syna Siemowita
4. Legenda o smoku ze Smoczjej Jamy
5. Legenda o Czarodziejskim Młynku z Wieliczki
6. Legenda o Warsie i Sawie
7. Legenda o Bazyliszku
8. Legenda o Złotej Kaczce
9. Legenda o Sielawowym Królu
10. Legenda o pięknej pasterce i księciu z Raciborza

Lektura dla klas I-III szkoły podstawowej

Piotr Szewczyński Zastępca Wójta Gminy Władysławów

Powstaje nowa sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Kunach w gminie Władysławów

Szkoły w małych miejscowościach, budowane jeszcze w czasach II Rzeczypospolitej, nie posiadają odpowiedniej bazy sportowej zgodnej z dzisiejszymi standardami. Taką szkołą wybudowaną w latach 30 ubiegłego wieku jest Szkoła Podstawowa im. Alfreda Delonga w Kunach. I choć już od lat podejmowane były różne inicjatywy, aby wybudować salę sportową z prawdziwego zdarzenia, jak dotąd tego zamiaru nie udało się zrealizować.

Po długich rozmowach ze społecznością lokalną, jeszcze za poprzedniej kadencji 2006-2010 samorządu lokalnego, postanowiono przystąpić do realizacji tej jakże doniosłej dla mieszkańców Kun i okolic inwestycji. Gmina Władysławów w dniu 19.08.2009 r. ogłosiła przetarg na przedsięwzięcie pod nazwą „Budowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem socjalno-sanitarnym w miejscowości Kuny”.

Ostateczny termin wykonania zamówienia został określony na 30.07.2011 r. Do przetargu przystąpiły cztery firmy budowlane. Komisja Przetargowa przy urzędzie gminy po przeanalizowaniu złożonych ofert wybrała najkorzystniejszą cenowo ofertę, którą okazała się propozycja KONSORCJUM - LIDERA KONSORCJUM: Przedsiębiorstwa Usługowego „WART – EKO” sp. z o.o., ul. Zakładowa 3, 62-510 Konin. Konsorcjum złożyło ofertę na wykonanie sali sportowej za kwotę 1 682 398 zł 15 gr.

Budowę rozpoczęto 14 października 2009 r. Obiekt według projektu posiada powierzchnię zabudowy 741 m² łącznie, powierzchni użytkowej natomiast jest 827 m². Kubatura obiektu wynosi 6342, m³.

Projektantem tego wspaniałego obiektu jest firma: Projektowanie i Nadzory Budowlane, Roman Pilch, Siąszyce 67, 62-570 Rychwał.

Opis użytkowy obiektu

Obiekt zaprojektowano jako jedno- i dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony, kryty dachem dwuspadowym. Budynek zaprojektowano w technologii tradycyjnej murowanej z elementami konstrukcji żelbetowej i stalowej. Teren wokół projektowanego obiektu sali gimnastycznej przewidziano jako teren zielony i rekreacyjno-wypoczynkowy. Wzdłuż ogrodzenia działki zastosowano pas zieleni izolacyjnej. Ogrzewanie budynku zrealizowano poprzez tradycyjną kotłownię, opalaną paliwem stałym typu ekogroszek.

Postępy prac

W czwartek 13 maja 2010 r. miała miejsce uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę sali. Wzięli w niej udział prawie wszyscy, którzy przyczynili się do realizacji tego nietatwego,

ale jakże potrzebnego przedsięwzięcia – poczynawszy od społeczności szkolnej w Kunach, kolejnych radnych tejże miejscowości, władz samorządowych Władysławowa, po uczniów i całe grono osób ze szkołą związanych. Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą w kościele św. Józefa Robotnika. Następnie miała miejsce część artystyczna, którą przedstawiły dzieci ze Szkoły Podstawowej w Kunach, a po niej nastąpiło wmurowanie tuby z aktem erekcyjnym, do której zostały zwyczajowo włożone przedmioty charakteryzujące nasze czasy. Na tymże akcie swoje podpisy kolejno złożyli: w imieniu inwestora Wójt Gminy Krzysztof Zajac, w imieniu patrona szkoły Tadeusz Deląg, w imieniu Szkoły Podstawowej w Kunach Dyrektor Hanna Wróbel, w imieniu Komitetu Rodzicielskiego Szkoły w Kunach Lidia Uznańska.

Natomiast we wrześniu 2011 r. Komisja z gminy w składzie:

1. Piotr Szewczyński – przewodniczący
  2. Stanisław Maroń – zastępca przewodniczącego
  3. Elżbieta Klonowska – sekretarz
  4. Hanna Wróbel – członek
  5. Hieronim Darul – członek
- przy współudziale inspektora nadzoru Mirosława Wilamowskiego dokonała końcowego odbioru wyżej wymienionej inwestycji.

Dwie sekundy przed dwunastą

Społeczność Szkoły w Kunach na salę gimnastyczną czekała długie lata. Oficjalne oddanie do użytku sali zaplanowano na 14 października 2011 r. (piątek) w Dzień Edukacji Narodowej. Marzenia mieszkańców, uczniów i całej społeczności szkolnej się ziściły.

**Przedszkole nr 25 „BAJKA” w Koninie ul. Kosmonautów 4A
stwarza korzystne warunki do osiągnięcia pozytywnych efektów działań edukacyjnych.**

Nasi wychowankowie przez czas edukacji w Przedszkolu są przygotowywani do podjęcia nauki w szkole podstawowej. Wszelkie zabiegi nauczycieli Przedszkola mają na celu osiągnięcie przez dzieci gotowości szkolnej, czyli osiągnięcia dojrzałości emocjonalnej i społecznej.

Przedszkole nr 25 „BAJKA” w Koninie od wielu lat realizuje edukację ekologiczną, promujemy zdrowy styl życia. Prowadzimy również działalność ekologiczną i prozdrowotną, uczestniczymy w akcjach, projektach i programach ekologicznych.

Od 1 sierpnia 2011 roku realizujemy Projekt finansowany przez Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki pod nazwą „W Bajkowym Ogrodzie” (Nr POKL.09.01.01 -30-018/11).

Projekt zakłada upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie rozwoju dzieci najbardziej potrzebujących. Celem Projektu jest stworzenie warunków umożliwiających wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych i z terenów wiejskich, wspomaganie rozwoju dzieci z Konina.

W ramach projektu ważną rolę pełnić będzie współpraca z rodzicami wychowanków jako czynnik osiągnięcia wysokich efektów w pracy przedszkola. Będziemy wspierać rodziców poprzez możliwość udziału w warsztatach, organizowanie kameralnych spotkań oraz zajęć prowadzonych metodą Weroniki Sherborne.

W ramach projektu pomożemy dzieciom z problemami rozwojowymi poprzez:

- Zajęcia indywidualne ze specjalistami: pedagogiem, logopedą, neurologopedą, rehabilitantem, psychologiem
- Poradnictwo psychologa (Grupa Wsparcia dla rodziców)
- Prowadzenie zajęć z dogoterapii (terapia ze szkolonymi psami)
- Zajęcia warsztatowe
- Prowadzenie zajęć z hipoterapii
- Pracę z dziećmi w zakresie integracji sensorycznej

Dyrektor Przedszkola nr 25 „BAJKA” w Koninie
Maria Rewers

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przedszkole nr 25 BAJKA w Koninie

od 01.08.2011 roku

Realizuje Projekt **W BAJKOWYM OGRODZIE**

współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W ramach projektu Przedszkole nr 25 „BAJKA” w Koninie zapewnia:

- możliwość utworzenia dodatkowej grupy przedszkolnej, pobyt dzieci codziennie przez 7,5 godziny wraz ze zorganizowanym procesem dydaktyczno-wychowawczym
- organizację zajęć z ekologii i zdrowego żywienia poszerzanie wiedzy i doświadczeń dzieci w zakresie podstawowych praw fizyki i przyrody
- udział w tematycznych wycieczkach przyrodniczych
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i ich rodzicom poprzez udział w zajęciach specjalistycznych w zakresie: poradnictwa psychologicznego, integracji sensorycznej, terapii pedagogicznej, logopedii i neurologopedii, rehabilitacji, dogoterapii i hipoterapii
- warsztaty specjalistyczne dla rodziców
- kameralne spotkania z rodzicami
- działanie Sobotniego Klubu Malucha - grupy integracyjnej stwarzającej okazję do wspomaganie rozwoju dziecka i wyrównania jego szans przed podjęciem nauki i w szkole przy korzystaniu metody i materiału sensorycznego M. Montessori

Przedszkole nr 25 „BAJKA” w Koninie
62-510 Konin, ul. Kosmonautów 4A
tel. kontaktowy: 63 242 15 69

